

VALTIONEUVOSTON KANSLIA

Valtion omistajaohjauksen keskittäminen valtioneuvoston kansliaan

Valtion omistajaohjauksen keskittäminen valtioneuvoston kansliaan

Esipuhe

Valtioneuvoston kanslian työryhmä

Valtioneuvoston kanslia asetti 2.2.2006 hankkeen, jonka tehtävänä on ollut valtion omistamien yhtiöiden omistajaohjauksen hallinnon järjestäminen valtioneuvoston kansliaan. Hankkeen toimikausi oli 1.2.2006–31.12.2006, mutta sitä jatkettiin 2.5.2007 asti, koska tehtävien siirrot tapahtuivat vasta 1.5.2007 lukien.

Hankkeen vaikutukset vuoden 2007 talousarvioehdotukseen oli selvitettävä 30.4.2006 mennessä ja muut vaikutukset 31.12.2006 mennessä. Hankkeen organisointia varten kanslia asetti ohjausryhmän, jonka tehtävänä oli koota yhteen hankkeen alaryhmien (säädösvalmistelu, VNOS ja valtiosihteerin asema, talousarviovalmistelu, henkilöstövalmistelu, tietohallinto, tiedotus, tietopalvelu, tilat ja turvallisuus) valmistelun tulokset ja aikatauluttaa asioiden valmistelua annetun tavoitteen puitteissa. Tässä muistiossa arvioidut toimenpiteet ja ehdotukset ovat vasta ehdotuksia, joten käytännön toimenpiteet ovat tilanteiden muuttumisesta johtuen saattaneet muodostua jossain määrin erilaisiksi.

Ohjausryhmän puheenjohtajana toimi hallintojohtaja, hallitusneuvos Auni-Marja Vilavaara (VNK) ja jäseniksi kutsuttiin rakennusneuvos Hannu Kuikka (VNK), tietopalvelupäällikkö Pentti Vesanen (VNK), hallitusneuvos Seija Salo (VNK) ja valtioneuvoston viestintäjohtaja Asko Mattila (VNK). Sihteerinä toimi esittelijä Heikki Vienola 31.3.2007 asti, jonka jälkeen sihteeritehtäviä hoitivat eri henkilöt hallinto- ja kehittämissyksikössä (VNK).

Säädösvalmisteluryhmässä toimivat hallintojohtaja Auni-Marja Vilavaara (VNK), vanhempi hallitussihteeri Kari Peltonen (VNK), hallintojohtaja Heikki Euramo (VM), neuvotteleva virkamies Pekka Timonen (KTM), hallintojohtaja Päivi Viippola (LVM) ja sihteerinä toimi esittelijä Heikki Vienola (VNK). VNOS ja valtiosihteeri asema -ryhmässä toimivat alivaltiosihteeri Heikki Aaltonen (VNK), hallitusneuvos Seija Salo (VNK), hallintojohtaja Auni-Marja Vilavaara (VNK) ja sihteerinä toimi hallitussihteeri Marika Paavilainen (VNK). Talousarviovalmistelu-ryhmässä toimivat hallintojohtaja Auni-Marja Vilavaara (VNK), talouspäällikkö Arja Pool (VNK), talouspäällikkö Jukka Nummikoski (VM), neuvotteleva virkamies Tapio Laamanen (KTM), neuvotteleva virkamies Jari Kauppila (LVM) ja sihteerinä toimi taloussuunnittelija Sinikka Mustakari (VNK). Henkilöstövalmistelu-ryhmässä toimivat hallintojohtaja Auni-Marja Vilavaara (VNK), vanhempi hallitussihteeri Kari Peltonen (VNK), vanhempi hallitussihteeri Ulla Vilhu (VM), neuvotteleva virkamies Tuula Pyykönen (KTM), hallintojohtaja Päivi Viippola (LVM) ja sihteerinä toimivat henkilöstön kehittämisspäällikkö Kirsi Valto (VNK) ja henkilöstösihteeri Riitta Nilsson (VNK). Tietohallinto-ryhmässä toimivat tietohallintopäällikkö Marit Olander (VNK), tietopalvelupäällikkö Irja Peltonen (VM), tietohallintojohtaja Kari Kekki (VNTHY), neuvotteleva virkamies Olli Nykänen (KTM), tietohallintopäällikkö Pekka Sinkkilä (LVM) ja sihteerinä toimi projektipäällikkö Jaana Koivunen (VNTHY). Tiedotus-ryhmässä toimivat viestintäjohtaja Asko Mattila (VNK), tiedotuspäällikkö Anita Sihvola (VM), sijoittajasuhdepäällikkö Ilkka Puro (KTM), viestintäjohtaja Katariina Kivistö (LVM) ja sihteerinä toimi tiedottaja Päivi Mutanen-Pirttilä (VNK). Tietopalvelu-ryhmässä toimi tietopalvelupäällikkö Pentti Vesanen (VNK), johtava tietoasiantuntija Leena Vanhanen (VNK), tietopalvelupäällikkö Irja Peltonen (VM), tietopalvelupäällikkö Päivi Tommila (KTM), tietopalvelupäällikkö Anne Miettinen (LVM) ja sihteerinä toimi tietoasiantuntija Mikko Eskola (VNK). Tilat ja turvallisuus -ryhmässä toimivat rakennusneuvos

Hannu Kuikka (VNK), tarkastaja Juha Hopsu (VNK) ja sihteerinä toimi turvallisuussuunnittelija Heikki Hovi (VNK).

Toukokuun 2006 aikana saatiin selvitettyä siirtyvien henkilöiden ja mahdollisten uusien virkojen määrä ja näistä seurannut määrärahojen siirron tarve kauppa- ja teollisuusministeriöstä, liikenne- ja viestintäministeriöstä ja valtiovarainministeriöstä valtioneuvoston kansliaan. Uuden yksikön aiheuttamien tila- ja vastaavien kustannusten osalta ei voitu keväällä 2006 tietää todellista määrärahan tarvetta, koska tilan etsiminen oli tarkoituksenmukaista aloittaa markkinatilanteen takia vasta syksyllä 2006. Näin ollen tila- yms. kustannukset samoin kuin tietotekniikasta ja turvallisuudesta aiheutuvat kustannukset jäivät vuoden 2007 valtion talousarviota valmisteltaessa osin arvioiden varaan. Näitä arvioitiin sittemmin vuoden 2007 puolella ja tilaratkaisun selvittyä saatiin tarkempia lukuja vuoden 2007 lisätalousarvioon.

Henkilöratkaisut selkiytyivät vasta vuoden 2007 puolella, kun uuden yksikön johtajan uusi virka perustettiin ja virka laitettiin hakuun. Myös lopullisesti siirtyvät henkilöt varmistuivat alkuvuodesta 2007.

Perustettavan omistajaohjausyksikön tehtävät on ollut tarkoitus koota yksikön johtajan alaisuuteen siten, että myös niiden vastuuhenkilöt osallistuvat yhtiökohtaiseen seurantaan ja eri hankkeisiin. Pääosa omistajaohjausyksikön toiminnoista muodostuu yhtiöiden seurannasta sekä omistajastrategian ylläpitämisestä ja toteuttamisesta. Toteutettavan uudistuksen tavoitteena on ollut aikaansaada joustava organisaatio.

Uusi omistajaohjausyksikkö ei tullut valtioneuvoston kansliassa pääministerin vaan oman ministerinsä alaisuuteen.

Kauppa- ja teollisuusministeriön yhteydessä toimineen valtioneuvoston asettamassa omistajaohjauksen johtoryhmässä hankkeen asioita esittelivät kanslian alivaltiosihteerin ja hallintojohtaja. Muutoksen valmistelu on tehty yhteistyössä asianomaisten ministeriöiden kanssa.

Tämä muistio on pääosin yhteenveto alaryhmien työstä, joiltakin osin alaryhmien muistiot ovat pääosin liitetty tähän muistioon.

Sisällys

Esipuhe.....	3
1 Valtion omistajaohjauksen toimialan ja hallinnollisen siirron tausta	9
1.1 Kauppa- ja teollisuusministeriön asettama omistajaohjaustyöryhmä	9
1.2 Valtion omistajaohjauksen johtoryhmän nimittäminen.....	10
1.3 Valtion omistajaohjauksen keskittäminen valtioneuvoston kansliaan.....	10
2 Keskitetyn omistajaohjauksen piiriin kuuluvat valtio-omisteiset yhtiöt	12
2.1 Kauppa- ja teollisuusministeriöstä siirtyvät yhtiöt.....	12
2.2 Valtiovarainministeriöstä siirtyvät yhtiöt	13
2.3 Liikenne- ja viestintäministeriöstä siirtyvät yhtiöt	13
2.4 Maa- ja metsätalousministeriöstä siirtyvät yhtiöt.....	14
2.5 Ympäristöministeriöstä siirtyvät yhtiöt	14
2.6 Omiin ministeriöihinsä jäävät yhtiöt	14
2.7 Valtion edustautuminen valtio-omisteisten yhtiöiden yhtiökokouksissa ja hallituksissa	15
3 VNOS, ministerit ja valtiosihteerit	18
3.1 Valtioneuvoston ohjesäännön ja valtiosihteerin tehtävien huomioiminen.....	18
3.2 Muutokset valtioneuvoston ohjesääntöön (262/2003)	18
3.3 Pääministeri ja toiset ministerit valtioneuvoston kansliassa	19
3.4 Pääministerin valtiosihteeri ja ministerin valtiosihteeri	20
4 Omistajaohjauksen keskittämisen aiheuttamat kansliaa koskevien säädösten säädösmuutokset	25
4.1 Valtioneuvoston asetus valtioneuvoston kansliasta 459/2003.....	26
4.2 Valtioneuvoston kanslian työjärjestys	28
4.3 Muut muutokset säädöksiin ja määräyksiin	30
5 Henkilöstö.....	31
5.1 Virkojen siirtoa koskevat säännökset	31
5.2 Menettely virkoja siirrettäessä.....	31
5.3 Perustettavaan omistajaohjausyksikköön siirtyvät virkamiehet ja uudet virat.....	32
6 Tietohallinto	33
6.1 Tietohallinnon siirto kansliaan.....	33
6.2 Tietohallintojärjestelmien ja -palveluiden nykytilanne ja tarpeet.....	33
7 Omistajaohjauksen viestintä	34
7.1 Viestinnän tehtävät ja vastuun jakautuminen omistajaohjauksen siirryttyä valtioneuvoston kansliaan	34
8 Tietopalvelu	37
8.1 Omistajaohjausyksikön asiakirjahallinnon järjestäminen	37
8.2 Kanslian diaarin muuttaminen ja kirjattavat omistajaohjausasiat	37
8.3 Asiakirjojen arkistointi.....	38
8.4 Sisäinen tietopalvelu	38
8.5 Tietopalveluun liittyvien sopimusten siirtäminen kansliaan.....	38
9 Tilat	40

10	Taloushallinto	41
10.1	Taloushallinnon järjestelyt muuttavissa ministeriöissä	41
10.2	Taloushallinnon järjestelyt valtioneuvoston kansliassa.....	41
10.3	Omaisuuuden siirto valtioneuvoston kansliaan	42
10.4	Sisäinen tarkastus	43
11	Valtioneuvoston kansliaan siirrettävät määrärahat ja lisäresurssitarpeet	44
11.1	Ministeriöistä siirrettävät määrärahat.....	44
11.2	Omistajaohjauksen siirtymisestä aiheutuvat lisäresurssitarpeet valtioneuvoston kanslialle vuonna 2007 ja 2008.....	45
12	Siirtyvien virkamiesten vastaanotto ja perehdyttäminen	47
LIITE 1	HENKILÖSTÖ.....	49
LIITE 2	TIETOHALLINTO	52
LIITE 3	VIESTINTÄ	53
LIITE 4	SIIRTYVÄT RESURSSIT.....	57
LIITE 5	TILA-ARVIO.....	58

1 VALTION OMISTAJAOHJAUKSEN TOIMIALAN JA HALLINNOLLISEN SIIRRON TAUSTA

1.1 Kauppa- ja teollisuusministeriön asettama omistajaohjaustyöryhmä

Kauppa- ja teollisuusministeriön asettama omistajaohjaustyöryhmä luovutti raporttinsa ministeri Mauri Pekkariselle 18.12.2003. Työryhmän työn lähtökohtana oli pääministeri Vanhasen hallitusohjelma, jonka mukaan hallitus selvittää ”miten markkinaehtoisesti toimivien valtion-yhtiöiden ja valtion osakkuusyhtiöiden mahdollinen keskittäminen on tarkoituksenmukaisinta hoitaa.”

Työryhmä totesi, että omistajaohjauksen toimivuuden ja yhtenäisyyden varmistava, omistajaohjauksen ja regulaation erillisyyden takaava sekä nykyiseen valtion omistajavallan käyttöä koskevaan päätöksentekojärjestelmään soveltuva omistajaohjauksen järjestäminen olisi parhaiten toteutettavissa perustamalla erityinen omistajaohjausyksikkö, jolle siirrettäisiin kaikkien markkinaehtoisesti toimivien yhtiöiden omistajaohjaus ja joka vastaisi yleisestä omistajapoliittisesta valmistelusta ja koordinaatiosta.

Omistajaohjauksen sijoituspaikkaa koskevan päätöksenteon kannalta olennaisia kriteereitä olivat työryhmän mietinnössä omistajaohjauksen yhdenmukaisuus ja toimivuus, omistajaohjauksen tehokas eriyttäminen regulaatiosta eli yhtiöiden ja niiden toimialojen kannalta merkityksellisistä sääntely- ja viranomaistehtävistä sekä avoimen ja kontrolloitavan päätöksenteon varmistaminen. Työryhmän näkemyksen mukaan vain valtioneuvoston kanslia täyttää kaikki edellä mainitut edellytykset.

Työryhmän toimeksiantoon kuului myös valtionyhtiöiden ja valtion osakkuusyhtiöiden luokittelu:

1. Markkinaehtoisesti toimiviin yhtiöihin ja
2. Erityistehtäviä hoitaviin yhtiöihin.

Työryhmä totesi vuoden 2003 syksyn tilanteen mukaan 34 yhtiön kuuluvan markkinaehtoisesti toimivien ryhmään. Luetteloa on myöhemmin täydennetty. Työryhmä ehdotti, että erityistehtäviä hoitavia valtionyhtiöitä ja valtion osakkuusyhtiöitä ei siirrettäisi keskitetyn omistajaohjauksen piiriin vaan, että ne jäisivät nykyisten vastuuministeriöiden alaisuuteen.

Työryhmän näkemyksen mukaan valtion omistajaintressinäkökulmasta markkinaehtoisesti toimivat valtionyhtiöt ja valtion osakkuusyhtiöt jakautuvat kahteen alaryhmään, jotka ovat:

- 1a. Yhtiöt, joissa valtiolla on vain tai lähes ainoastaan sijoittajaintressi ja
- 1b. Yhtiöt, joissa vahvan sijoittajaintressin lisäksi valtiolla on jokin strateginen intressi (yhtiöllä on valtiolle strategista merkitystä).

Kauppa- ja teollisuusministeriö pyysi omistajaohjaustyöryhmän laatimien ehdotusten johdosta lausunnot kaikilta omistajaohjaustehtäviä hoitavilta ministeriöiltä ja valtioneuvoston kanslialta tammikuussa 2004. Lausuntojen perusteella omistajaohjauksen fyysistä keskittämistä yhteen

yksikköön kannatettiin yksimielisesti. Valtioneuvoston kanslia piti uuden omistajaohjausyksikön perustamista sen yhteyteen täysin mahdollisena, joskin katsoi sen olevan aikataulullisesti mahdollista aikaisintaan 1.5.2007.

Omistajaohjaustyöryhmän esittämä jako markkinaehtoisesti toimiviin ja erityistehtäviä hoitaviin yhtiöihin sai myös lausunnoissa yleisen hyväksynnän. Sen sijaan työryhmän esittämä markkinaehtoisesti toimivien yhtiöiden jako kahteen ryhmään on aiheuttanut myöhempiä tarkennuksia.

1.2 Valtion omistajaohjauksen johtoryhmän nimittäminen

Talouspoliittisen ministerivaliokunnan kannanoton 15.1.2004 mukaan valtion omistajaohjauksen kehittämisessä tulisi edetä vaiheittain. Kannanoton mukaan ensimmäinen vaihe muodostuisi toiminnallisesta keskittämisestä, joka perustuisi kauppaja- ja teollisuusministeriön, liikenne- ja viestintäministeriön sekä valtiovarainministeriön väliseen tehostettuun yhteistyöjärjestelyyn. Tätä varten tulisi perustaa valtioneuvoston päätöksellä omistajaohjauksen johtoryhmä, jonka muodostaisivat edellä mainittujen ministeriöiden omistajaohjauksesta vastaavat johtavat virkamiehet ja heidän henkilökohtaiset varajäsenet.

Valtioneuvosto asetti 23.6.2004 valtionyhtiöiden ja valtion osakkuusyritysten omistajaohjauksen johtoryhmän. Johtoryhmän tehtäväksi asetettiin varmistaa, että omistajaohjaustoimenpiteiden valmistelu ja toteuttaminen ovat yhdenmukaisia valtionhallinnossa.

Ryhmän johdolla ja valvonnassa valmistellaan kaikki markkinaehtoisesti toimivia yhtiöitä koskevat hankkeet, jotka edellyttävät talouspoliittisen ministerivaliokunnan käsittelyä tai valtioneuvoston päätöksiä taikka muutoin ministeriöiden välistä harkintaa.

Johtoryhmän toimikausi oli 1.7.2004–31.12.2006 ja sitä jatkettiin 31.4.2007.

Valtioneuvosto päätti tuolloin myös, että 37 valtionyhtiötä ja valtion osakkuusyritystä kuuluu markkinaehtoisesti toimivien yhtiöiden ryhmään ja siten keskitetyn omistajaohjauksen piiriin.

1.3 Valtion omistajaohjauksen keskittäminen valtioneuvoston kansliaan

Hallituksen talouspoliittinen ministerivaliokunta puolsi 13.12.2005 kannanottoa, jonka mukaan perustettava uusi valtion omistajaohjausyksikkö sijoitetaan valtioneuvoston kansliaan. Ministerivaliokunnan mukaan valtioneuvoston kanslia täyttää parhaiten ehdon, jonka mukaan omistajaohjaus tulee tehokkaasti eriyttää yhtiöiden ja niiden toiminta-alojen kannalta merkittävistä sääntely- ja viranomaistehtävistä.

Perustettavan omistajaohjausyksikön vastuulle siirretään ministerivaliokunnan kannanoton mukaan kaikkien markkinaehtoisesti toimivien valtion omistamien yhtiöiden omistajaohjaus sekä yleinen omistajapolitiittinen valmistelu ja koordinointi. Uuden yksikön on tarkoitus aloittaa toimintansa 1.5.2007.

Talouspoliittisen ministerivaliokunnan kannanoton pohjalta omistajaohjauksen johtoryhmän tarkoituksena oli valmistella hyvissä ajoin vuoden 2006 alkupuolella budjettiin liittyvät ja

muut hallinnolliset toimenpiteet, joita uuden yksikön toiminnan käynnistäminen edellyttää. Valtioneuvoston kanslian puolelta tätä valmistelua tehtiin hankkeessa, josta tämä raportti on tehty.

2 KESKITETYN OMISTAJAOHJAUKSEN PIIRIIN KUULUVAT VALTIO-OMISTEISET YHTIÖT

Talouspoliittisen ministerivaliokunnan kannanoton (13.12.2005) mukaan perustettavaan valtion omistajaohjausyksikköön keskitetään kaikkien markkinaehtoisesti toimivien yhtiöiden omistajaohjaus 1.5.2007 alkaen. Erityisyhtiöistä Solidium Oy (VM) kuuluu keskitetyn omistajaohjauksen piiriin. Ministerivaliokunta päätti 28.3.2006, että VR-yhtymän omistajaohjausta ei siirretä valtioneuvoston kansliaan ja että sen omistajaohjauksesta vastaa liikenne- ja viestintäministeriö.

Kanslian alaisuuteen siirtyi alustavasti yhteensä 38 yhtiötä (tilanne 2.5.2007) viidestä eri ministeriöstä: kauppa- ja teollisuusministeriöstä (19), valtiovarainministeriöstä (12), liikenne- ja viestintäministeriöstä (3), maa- ja metsätalousministeriöstä (3) sekä ympäristöministeriöstä (1). Lisäksi ministeriöissä on vielä yhtiöitä tai omistusosuuksia, jotka saattavat kuulua omistajaohjauksen piiriin (mm. KTM: Art and Desing City Helsinki Oy ja Wood Focus Oy).

2.1 Kauppa- ja teollisuusministeriöstä siirtyvät yhtiöt

Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalan valtio-omisteisista yhtiöistä keskitetään valtioneuvoston kansliaan seuraavat 20 yhtiötä (tilanne 2.5.2007, 9 pörssiyhtiötä ja 11 ei-listattua markkinaehtoisesti toimivaa yhtiötä).

Pörssiyhtiöt	Valtion omistus	Omistuksen alaraja
	%	%
1. Fortum Oyj	51,1	50,1
2. Kemira GrowHow Oyj	30,0	0,0
3. Kemira Oyj	48,6	15,0
4. Metso Oyj	11,1	0,0
5. Neste Oil Oyj	50,1	50,1
6. Outokumpu Oyj	31,1	10,0
7. Rautaruukki Oyj	40,0	20,0
8. Stora Enso	12,3	0,0
9. Telia Sonera AB	13,7	0,0

Ei-listatut markkinaehtoisesti toimivat yhtiöt

10. Altia Oyj	100	50,1
11. Fingrid Oyj	12,3	0,0
12. Gasum Oy	24,0	0,0
13. Kemijoki Oy	50,1	50,1
14. Motiva Oy	100,0	66,7
15. Patria Oyj	73,2	50,1
16. Santapark Oy	31,1	0,0
17. Vapo Oy	50,1	50,1

18. Vuotekno Oy	15,4	0,0
19. Art and Design City Helsinki Oy		
20. Wood Focus Oy*		
*(Alasajo käynnissä, epävarmaa onko mukana 1.5.2007)		
	35,2	5,9

2.2 Valtiovarainministeriöstä siirtyvät yhtiöt

Valtiovarainministeriön hallinnonalan valtio-omisteisista yhtiöistä keskitetään kansliaan yhteensä 11 yhtiötä (tilanne 7.12.2006, 3 pörssiyhtiötä ja 7 ei-listattua markkinaehtoisesti toimivaa yhtiötä sekä 1 erityisyhtiö).

Pörssiyhtiöt	Valtion omistus	Omistuksen alaraja
	%	%
1. OMX Abp	1,3	0,0
2. Sampo Oyj	14	0,0
3. Sponda Oyj	34,3	0,0
Ei-listatut markkinaehtoisesti toimivat yhtiöt		
4. Arek Oy	9,0	0,0
5. Edita Oyj	100,0	0,0
6. EKA-kiinteistöt Oy	38,0	0,0
7. Haus kehittämiskeskus Oy	100,0	66,7
8. Rahapaja Oy	100,0	50,1
9. Silta Oy	10,2	0,0
10. Tietokarhu Oy	20,0	0,0
Erityisyhtiö		
11. Solidium Oy	100,0	66,7

2.3 Liikenne- ja viestintäministeriöstä siirtyvät yhtiöt

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan valtio-omisteisista yhtiöistä keskitetään kansliaan yhteensä 3 yhtiötä (tilanne 7.12.2006, 1 pörssiyhtiö ja 2 ei-listattua markkinaehtoisesti toimivaa yhtiötä).

Pörssiyhtiöt	Valtion omistus	Omistuksen alaraja
	%	%
1. Finnair Oyj	55,8	50,1
Ei-listatut markkinaehtoisesti toimivat yhtiöt		
2. Raskone Oy	85,0	66,7
3. Suomen Posti Oyj	100,0	66,7

2.4 Maa- ja metsätalousministeriöstä siirtyvät yhtiöt

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalta keskitetään kansliaan yhteensä 3 yhtiötä (tilanne 7.12.2006, 3 ei-listattua valtio-omisteista markkinaehtoisesti toimivaa yhtiötä).

Ei-listatut markkinaehtoisesti toimivat yhtiöt	Valtion omistus %	Omistuksen alaraja %
1. Borealis Kasvinjalostus Oy	65,0	50,1
2. Suomen Siemenperunakeskus Oy	22,0	0,0
3. Suomen Viljava Oy	100,0	66,7

2.5 Ympäristöministeriöstä siirtyvät yhtiöt

Ympäristöministeriön hallinnonalalta keskitetään valtioneuvoston kansliaan 1 ei-listattu markkinaehtoisesti toimiva valtio-omisteinen yhtiö.

Ei-listatut markkinaehtoisesti toimivat yhtiöt	Valtion omistus %	Omistuksen alaraja %
1. Ekokem Oy Ab	34,3	33,4

2.6 Omiin ministeriöihinsä jäävät yhtiöt

Omiin ministeriöihinsä jäävät seuraavat yhtiöt:

Erityisyhtiöt	Ministeriö %	Valtion omistus %	Omistuksen alaraja %
1. Alko Oy	STM	100,0	66,7
2. CSC-tieteellinen laskenta Oy	OPM	100,0	66,7
3. Finnvera Oyj	KTM	100,0	66,7
4. Hansel Oy	VM	100,0	66,7
5. Hevosopisto Oy	OPM	25,0	0,0
6. Omaisuudenhoitoyhtiö Arsenal Oyj**	VM	100,0	0,0
7. Suomen Erillisverkot Oy	SM	60,0	50,0
8. Suomen Ilmailuopisto Oy	OPM	49,5	33,4
9. Suomen Teollisuussijoitus Oy	KTM	100,0	66,7
11. Teollisen Yhteistyön rahasto Oy	UM	79,9	66,7
12. Veikkaus Oy	OPM	100,0	66,7
13. Yleisradio Oy	LVM	100,0	66,7
14. Yrityspankki Skop Oyj*	VM	100,0	0,0
15. Suomenlinnan liikenne Oy**	OPM	50,0	50,0

Ei-listatut markkinaehtoisesti toimivat yhtiöt

16. VR-Yhtymä Oy	LVM	100,0	66,7
------------------	-----	-------	------

Yhteensä 16 yhtiötä

* yhtiöt ovat VVR-lain alaisia, ei sovelleta valtionyhtiölakia

** selvitystilassa

2.7 Valtion edustautuminen valtio-omisteisten yhtiöiden yhtiökokouksissa ja hallituksissa

Lain valtion osakasvallan käytöstä eräissä taloudellista toimintaa harjoittavissa osakeyhtiöissä 19.4.1991/740 6 §:n mukaan valtioneuvosto käsittelee asiat, jotka koskevat:

- 1) osakepääoma- ja muita sijoituksia valtionyhtiöiden omaan pääomaan,
- 2) muita merkittäviä osakehankintoja ja -luovutuksia
- 3) valtion edustajien määräämistä valtionyhtiöiden yhtiökokouksiin ja toimiohjeiden antamista heille; sekä
- 4) valtion etujen turvaamista sekä valtionyhtiöitä yhteisesti koskevia hallinnointiperiaatteita

Valtioneuvoston ohjesäännön 3.4.2003/262 6 §:n 4 kohdassa säädetään, että valtioneuvosto ratkaisee valtionyhtiöitä sekä valtion osakasvallan käyttämistä muissa yhtiöissä koskevat asiat.

Edustautuminen yhtiökokouksissa

Yhtiökokouspäätöksenteko on eräs keskeinen valtion omistajavallan käytön muoto valtio-omisteisissa yhtiöissä. Valtioneuvosto on päättänyt edustajien määräämisestä valtio-omisteisten yhtiöiden yhtiökokousedustajiksi asianomaisten ministeriöiden esittelystä pääsääntöisesti aina loppu- tai alkuvuodesta.

Omistajaohjauksen kannalta keskeisten ministeriöiden (KTM, LVM, VM) käytännöt ovat hie-
man poikenneet toisistaan nykyisen hallituskauden aikana.

Kauppa- ja teollisuusministeriössä käytäntönä on ollut, että esittelijänä valtioneuvoston yleisistunnossa on toiminut ministeriön hallintojohtaja. Ministeriön hallinnonalalle kuuluvien yhtiöiden yhtiökokousedustajana on toiminut pääsääntöisesti ministeri, varamiehinään omistajapolitiikan yksikön virkamiehet.

Valtiovarainministeriössä käytäntönä on ollut, että esittelijänä valtioneuvoston yleisistunnossa on toiminut johdon tuen omistajaohjausryhmän virkamies. Ministeriön hallinnonalalle kuuluvien yhtiöiden yhtiökokousedustajana on toiminut pääsääntöisesti joko valtiosihteeri kansliapäällikkönä, alivaltiosihteeri tai omistajaohjausryhmän virkamies varamiehinään valtiosihteeri kansliapäällikkönä, alivaltiosihteeri, omistajaohjausryhmän virkamies tai ministerin määräämä edustaja.

Liikenne- ja viestintäministeriössä käytäntönä on ollut, esittelijänä valtioneuvoston yleisistunnossa on toiminut ministeriön kansliapäällikkö. Ministeriön hallinnonalalle kuuluvien yhtiöiden yhtiökokousedustajana on toiminut pääsääntöisesti ministeri varahenkilöinään ministeriön osastopäällikkö sekä ministeriön virkamiehet.

Ministeriöiden (KTM, LVM, VM, YM ja MMM) tulee ilmoittaa valtio-omisteisiin yhtiöihin huhtikuussa 2007, että omistajan edustaja vaihtuu valtioneuvoston kansliaksi 1.5.2007 lukien. Yhtiöt tekevät ilmoituksen pohjalta asianmukaiset korjaukset osakas- ja osakekohtaisiin tietoihin.

Valtioneuvoston kanslia tulee toimimaan 1.5.2007 lukien keskitetyn omistajaohjauksen piiriin kuuluvien yhtiöiden osalta esittelevänä ministeriönä valtioneuvoston yleisistunnossa yhtiökokousedustajien määräämistä koskevissa asioissa. Esittelymenettelyistä sekä yhtiökokousedustajien määräämisestä tullaan päättämään tarkemmin tuonnempana.

Edustautuminen hallituksissa

Valtioneuvoston periaatepäätöksessä omistajapolitiikasta 19.2.2004 todetaan valtion edustautumisesta seuraavaa:

Valtio toimii omistajana aktiivisesti yhtiöiden hallituksia muodostettaessa ja arvioitaessa. Yhtiökohtaisesti toimitaan siten, että valtiota edustaa omistajaa koskevissa asioissa muu kuin hallituksen jäsenenä oleva valtion edustajana. Omistajaohjauksen lähtökohtana on valtion suora edustus sellaisten yhtiöiden hallituksissa, jotka ovat kokonaan valtion omistuksessa, joissa valtio on enemmistöomistaja tai joissa valtio on tosiasiallisesti määräysvaltaa käyttävä vähemmistöomistaja. Edustus järjestetään ottaen huomioon hallintolain esteellisyysäännökset.

Virkamiesten toiminta hallituksissa järjestetään siten, että hallitusjäsenyydet eivät vaaranna omistajaohjaustehtävien tehokasta ja riippumatonta hoitamista. Hallituksen jäsenenä oleva valtion edustaja ei osallistu yhtiön omistajaohjaukseen liittyvään valmisteluun ja päätöksentekoon.

Hallituksen jäseneksi valittu valtion edustaja edustaa tuossa tehtävässään yhtiötä ja sen kaikkia osakkeenomistajia. Hallituksen jäseneksi valittu valtion edustaja toimii tehtävässään osakeyhtiölain, arvopaperimarkkinalain ja siihen liittyvän ohjeistuksen sekä muun yhtiötä koskevan yksityisoikeudellisen lainsäädännön määrittämissä puitteissa. Julkisesti noteeratun yhtiön osalta hallituksen jäsenen ja omistajaohjaustehtäviä hoitavien virkamiesten välinen yhteydenpito toteutetaan siten, että sisäpiiritiedon hallinnasta omistajapolitiiselle päätöksenteolle aiheutuvat rajoitukset otetaan huomioon.

Hallitusten jäsenehdokkaista on nykyisen käytännön perusteella etsitty seuraavilla periaatteilla:

lähtökohtana on ollut, että valtiolla on omistus- ja äänivaltaosuuttaan vastaava vaikutusvalta hallituksia valittaessa
useissa pörssi-yhtiöissä on vuodesta 2004 lähtien otettu käyttöön yhtiökokouksen valitseman nimitysvaliokunta, joka valmistelee yhtiökokouksille ehdotukset hallituksen kokoonpanosta
valtion pyrkii siihen, että hallituksissa on toisaalta riittävä asiantuntemus ja toisaalta riittävän erilaisia osaamis- ja kokemusprofiileja
hallituksen puheenjohtajiksi on ensisijaisesti ehdotettu ja valittu henkilöitä, joilla on joko toimitusjohtajatausta tai kokemusta tulosvastuullisen yksikön johtamisesta
markkinaehtoisesti toimivien yhtiöiden hallituksiin on pääsääntöisesti ehdotettu ja valittu yksi virkamies.

Hallitusjäsenyyksien osalta omistajaohjauksen kannalta keskeisten ministeriöiden (KTM, LVM, VM) käytännöt ovat olleet varsin samankaltaisia. Markkinaehtoisesti toimivien valtiomisteisten yhtiöiden hallituksissa on ollut pääsääntöisesti yksi virkamies joko jäsenenä tai joissakin tapauksissa myös puheenjohtajana. Erityistehtäviä hoitavien yhtiöiden hallituksissa on voinut olla useampia eri ministeriöiden virkamiehiä samanaikaisesti.

Lähtökohtana on ollut, että yhdellä virkamiehellä on voinut olla pääsääntöisesti enintään kaksi hallitustehtävää valtio-omisteisissa yhtiöissä. Tehtäviä on voinut olla tilapäisesti useampia, jos erityistehtäviä hoitavien yhtiöiden omistajaohjauksen järjestäminen on sitä edellyttänyt tai jos joukossa on ollut pieni ja hallitustehtävän kannalta vähätöinen yhtiö.

Valtion omistajaohjauksen eräänä keskeisenä lähtökohtana on, että valtio pyrkii käyttäytymään omistajana samalla tavoin kuin muutkin merkittävät omistajatahot. Tämän johdosta on perusteltua, että pää- tai suuromistajalla on suora edustus yhtiön hallituksessa.

Pääosa markkinaehtoisesti toimivien yhtiöiden hallitustehtäviä hoitavista virkamiehistä on ollut omistajaohjaustehtävissä toimivia, mutta sekä KTM että VM ovat nimenneet hallitukseen myös muita virkamiehiä.

Hallitustehtäviä hoitavien henkilöiden nimityskäytännöistä tullaan sopimaan uuden, valtioneuvoston kansliaan perustetun valtion omistajaohjausyksikön toimesta.

3 VNOS, MINISTERIT JA VALTIOSIHTTEERIT

3.1 Valtioneuvoston ohjesäännön ja valtiosihteerin tehtävien huomioiminen

Valtioneuvoston kanslian alivaltiosihteerin Heikki Aaltosen johdolla selvitettiin omistajaohjauksen tehtävien siirtymisestä aiheutuvia muutostarpeita valtioneuvoston asetuksena annettuun valtioneuvoston ohjesääntöön (262/2003).

Valtioneuvoston ohjesäännössä säädetään ministeriöiden toimialoista. Alaryhmän työssä valmisteltiin muutosehdotukset valtioneuvoston ohjesääntöön. Muutokset koskevat valtioneuvoston kanslian ja kauppa- ja teollisuusministeriön toimialasäännöksiä.

Toimialamuutosten lisäksi ministeriöiden tehtäviin tulee muutoksia.

Tarkemmin ministeriöiden tehtävistä säädetään valtioneuvoston asetuksissa ministeriöistä (hallintoasetukset) sekä ministeriöiden omissa asetuksissa (työjärjestykset). Valtioneuvoston kanslia, valtiovarainministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö sekä kauppa- ja teollisuusministeriö valmistelevat tarvittavat muutokset.

Lisäksi tarkasteltiin omistajaohjaustehtävien siirtymisen vaikutuksia valtioneuvoston kanslian organisaatioon, ottaen huomioon, että on todennäköistä, että 1.5.2007 valtioneuvoston kanslialle siirtyviä valtion omistaja-ohjaustehtäviä määrätään käsittelemään muu ministeri kuin pääministeri. Lisäksi on mahdollista, että tällä ministerillä on apunaan valtiosihteerin omalla toimialallaan. Mikäli näin ei ole, ministeriä avustaa omistajaohjaustehtävissä erityisavustaja. Omistajaohjaustehtävien käsittelyä valtioneuvoston kansliassa on havainnollistettu kuvassa 1 (Omistajaohjaustehtävien käsittely VNK:ssa 1.5.2007 alkaen).

Valtioneuvoston ohjesäännön muutosten valmistelusta ja esittelystä vastaa valtioneuvoston kansliassa valtioneuvoston istuntoyksikkö. Hallintoasetusta ja työjärjestystä koskevien säädosmuutosten valmistelusta ja esittelystä vastaa hallinto- ja kehittämissyksikkö.

3.2 Muutokset valtioneuvoston ohjesääntöön (262/2003)

Valtion omistajaohjaustehtävien siirto tarkoittaa muutosta paitsi ministeriöiden tehtäviin myös toimialoihin. Ministeriöiden toimialoista säädetään valtioneuvoston ohjesäännön 3 luvussa. Muutokset näkyvät kauppa- ja teollisuusministeriön sekä valtioneuvoston kanslian toimialasäännöksissä. Liikenne- ja viestintäministeriön ja valtiovarainministeriöiden toimialasäännöksiin ei ole tulossa muutosta.

Valtion omistajaohjaustehtävien siirrosta aiheutuvat seuraavat muutokset valtioneuvoston ohjesääntöön:

Valtioneuvoston ohjesäännön 12 §:ään lisätään uusi kohta:

5) Valtionyhtiöiden yleinen omistajapolitiikka (Ehdotettu muutosta, Valtio-omisteisten yhtiöiden yleinen omistajaohjaus)

Muistioteksti: "Valtionyhtiöiden yleisiin omistaja-ohjausasioihin kuuluvat valtion omistajapolitiikan valmistelu sekä ministeriöiden omistajaohjauksen käytäntöjen yhteensovittaminen. Tehtäviin kuuluvat myös valtionyhtiöiden ja valtion osakkuusyhtiöiden omistajaohjaus- ja valvonta, näiden yhtiöiden omistusjärjestelyt ja osakesijoittaminen sekä valtioneuvoston kanslian toimialalle kuuluvien yhtiöiden yhtiökohtaiset omistajatehtävät."

(Ehdotettu muutosta, "*Valtio-omisteisten* yhtiöiden yleisiin omistaja-ohjausasioihin kuuluvat valtion omistajapolitiikan valmistelu sekä ministeriöiden omistajaohjauksen käytäntöjen yhteensovittaminen. *Tehtäviin kuuluvat myös valtio-omisteisten yhtiöiden omistajaohjaus sekä näiden yhtiöiden omistusjärjestelyt ja osakesijoittaminen*")

Valtioneuvoston ohjesäännön 21 §:n säännöstä kauppa- ja teollisuusministeriön toimialasta on muutettava siten, että poistetaan 7) kohta (valtionyhtiöiden yleinen omistajapolitiikka)

Valtioneuvoston ohjesääntöä koskevan muistion 21 §:n 7-kohdan teksti muutetaan vastaavasti siten, että poistetaan seuraava teksti: "Omistajapolitiikan toimialaan kuuluvat valtion omistajapolitiikan valmistelu ja täytäntöönpano sekä ministeriöiden omistajaohjauksen käytäntöjen yhteensovittaminen"

3.3 Pääministeri ja toiset ministerit valtioneuvoston kansliassa

Ministereiden työnjako

Ministereiden välisestä työnjaosta ministeriöissä sovitaan hallitusneuvotteluissa.

Tasavallan presidentti myöntää eron vanhalle hallitukselle ja nimittää uuden hallituksen Avoimessa Kirjeessä, joka julkaistaan säädöskokoelmassa. Avoimessa Kirjeessä ministeri saa myös nimikkeen. Ns. ykkösministeri saa aina ministeriönsä nimikkeen, mutta ns. kakkosministerin nimikkeen voivat hallitusneuvottelijat sopia. Kukaan ministeri saa vain yhden nimikkeen. Toimiessaan toisessa ministeriössä ministerin nimike on ministeri. Näin esimerkiksi ulkoasiainministeriön nimitetty ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Lehtomäki käyttää nimikettä ministeri toimiessaan valtioneuvoston kansliaan määrättynä ministerinä.

Sen jälkeen, kun tasavallan presidentti on nimittänyt hallituksen, valtioneuvoston yleisistunnossa (järjestäytymisistunto) hyväksytään ministereiden välinen työnjako. Tässä yhteydessä määritellään ns. kakkosministerin tehtävät ja mahdollisesti ministeriön toimialalle kuuluvia asioita käsittelemään nimitetyn ministerin tehtävät. Ns. ykkösministeri käsittelee kaikki muut ministeriön toimialalle kuuluvat tehtävät. Näin taataan se, ettei ministeriön tehtäviä jää työnjaon ulkopuolelle.

Työnjaon on oltava niin selkeä, ettei jouduta tulkintaongelmiin. Suositeltavaa on osasto- tai yksikkökohtainen jako.

Valtioneuvosto on päättänyt ministereiden työnjaosta viimeksi 3.3.2006. Valtioneuvosto on vakiintuneen tavan mukaisesti kirjannut aluksi kaikkien ministereiden käsiteltävät asiat sekä ulkoasiainministeriötä koskevan poikkeuksen:

"Kukin ministeri käsittelee toimialaansa kuuluvat kansainväliset asiat sekä virkanimitys- ja henkilöstöasiat. Samoin kukin ministeri johtaa taloussuunnittelua ja talousarvioiden ja muiden yhteisten asioiden valmistelua omalla toimialallansa. Ulkoasiainministeriössä virkanimitys- ja henkilöstöasiat käsittelee ulkoasiainministeri."

Sen jälkeen päätökseen kirjataan tarkemmin tehtäväkohtainen työnjako. Valtion omistajaohjausyksikkö aloittaa toimintansa valtioneuvoston kansliassa 1.5.2007. Seuraavassa on ehdotus, joka perustuu ajatukseen siitä, että VNK:ssa pääministerin ja ministereiden työnjako muodostuu samantapaisesti kuin valtioneuvosto on päättänyt 3.3.2006 sekä siitä, että valtioneuvoston kansliaan perustetaan uusi omistajaohjausyksikkö: "Pääministeri A:n, ministeri B:n ja ministeri x:n välinen työnjako **valtioneuvoston kansliassa**

Ministeri B käsittelee valtioneuvoston EU-sihteeristölle kuuluvat asiat, ei kuitenkaan Eurooppa-neuvostoon liittyviä asioita, valtioneuvoston kanslialle kuuluvia Euroopan unionin perussopimusten muuttamista koskevia asioita eikä valtioneuvoston kanslialle kuuluvia Euroopan unioniin liittyviä nimitysasioita.

Ministeri X käsittelee valtion omistajaohjausyksikölle kuuluvat asiat.

Pääministeri A käsittelee muut valtioneuvoston kanslialle kuuluvat asiat."

Valtion omistajapolitiikasta vastaavan ministerin (ministeri X) tehtävät toimialallaan

Ministeri X:n tehtävien asiasisältö määräytyy valtioneuvoston kanslian työjärjestyksen (omistajaohjausyksikön tehtävät) mukaisesti. Ministeri X:n tehtävät valtioneuvoston kansliassa muotoutunevat kohdissa 1 ja 2 lueteltujen tehtävien pohjalta:

Omistajapolitiikkaan liittyviä tehtäviä ovat muun muassa
valtioneuvoston kansliassa tehtävät ratkaisut asiakysymyksissä (päättösvallan delegoinnista säädetään hallintoasetuksessa ja työjärjestyksessä)
lausunnot
ministeriön asetusten antaminen
valtioneuvostoon vietävät asiat

hankkeiden ja työryhmien asettaminen
ratkaisuvallan pidätysoikeus alaiseltaan

3.4 Pääministerin valtiosihteeri ja ministerin valtiosihteeri

Valtioneuvostolain 6 §

Valtioneuvostolain 6 §:n mukaan (175/2003, 1.4.2003)

Pääministeriä avustamaan voidaan nimittää pääministerin toimikaudeksi valtiosihteeri. Pääministeri voi määrätä valtiosihteerin toimimaan sijaisenaan asioiden valmisteluun liittyvissä asioissa.

Myös muuta ministeriä avustamaan voidaan nimittää ministerin toimikaudeksi valtiosihteeri. Ministeri voi määrätä valtiosihteerin toimimaan hänen sijaisenaan valmisteluun liittyvissä kansallisissa ja kansainvälisissä tehtävissä. (1187/2004, voimaan 1.1.2005)

Valtiosihteerin toimiala vastaa ministerin toimialaa

Valtioneuvoston ohjesäännön 44 a §:ssä säädetään valtiosihteerin toimialasta seuraavaa: Ministerin toimikaudeksi nimitetty valtiosihteeri määrätään toimimaan myös niissä ministeriöissä, joihin ministeri on määrätty käsittelemään ministeriön toimialaan kuuluvia asioita. Määräys annetaan nimittämiskirjassa.

Valtiosihteerin toimiala vastaa ministerin toimialaa. Hän on poliittisesti sidottu ministeriin ja tämän nauttimaan luottamukseen eduskunnassa. Pääministerin valtiosihteerin toimiala ei laajene toisen ministerin toimialalle, mikäli valtioneuvoston kansliaan nimitetyn toisen ministerin toimialalle ei nimitetä valtiosihteeriä. Tehtävistä vastaavat tämä ministeri ja hänen apunaan oleva erityisavustaja.

Mikäli valtioneuvoston kansliaan nimitetään valtiosihteeri toisen ministerin toimialalle, tämän valtiosihteerin ja pääministerin valtiosihteerin työnjako ratkeaa ministerien toimialojen mukaisesti.

Pääministerin toimikaudeksi nimitetyn valtiosihteerin tehtävät

Valtioneuvoston ohjesäännön 44 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa: Pääministerin toimikaudeksi nimitetyn valtiosihteerin tehtävänä on pääministerin lähimpänä apuna:
edistää ja seurata hallitusohjelman toteutumista;
johtaa pääministerin apuna asioiden valmistelua;
huolehtia yhteistyöstä ministeriöiden kanssa;
käsitellä ne asiat, jotka pääministeri hänelle antaa.

Valtioneuvoston kanslian hallintoasetuksen mukaan pääministerin toimikaudeksi nimitetyn valtiosihteerin tulee lisäksi seurata kehitystä kanslian toimialalla kotimaassa ja ulkomailla sekä tehdä tarpeellisia aloitteita lainsäädännöllisiksi ja muiksi uudistuksiksi.

Pääministerin toimikaudeksi nimitetty valtiosihteeri voi määrätä kanslian virkamiehen valmisteltavaksi ja esiteltäväksi tai ottaa itselleen valmisteltavaksi ja esiteltäväksi asian, joka muuten olisi muun virkamiehen käsiteltävä. Valtioneuvoston kanslian työjärjestyksessä tarkennetaan pääministerin toimikaudeksi nimitetyn valtiosihteerin tehtävää joiltakin osin: Valtiosihteeri johtaa ja valvoo pääministerin lähimpänä apuna kanslian toimintaa. Suoraan valtiosihteerin alaisina toiminnallisesti ovat hallinto- ja kehittämissyksikön poliittisen johdon asiantuntijasihteeristö, valtioneuvoston viestintäyksikkö, valtioneuvoston EU-sihteeristö ja valtioneuvoston valmiusyksikkö valtioneuvoston ja sen jäsenten sekä valtioneuvoston kanslian ja oikeuskanslerinviraston turvallisuuspalvelun osalta. Valtiosihteeri koordinoi pääministerin erityisavustajien ja muiden ministerin erityisavustajien toimintaa. Kansliaa ja sen hallinnon alaa koskevien asioiden käsittelyä ja valmistelua varten kansliassa on johtoryhmä, jonka puheenjohtajana valtiosihteeri toimii.

Pääministerin toimikaudeksi nimitetyn valtiosihteerin ratkaisuvaltaan kuuluu kanslian työjärjestyksen mukaan hankkeiden ja työryhmien asettaminen, kanslian edustajien nimeäminen ulkopuolisten tahojen elimiin, matkamääräyksen antaminen alivaltiosihteerille ja (pää)ministerin erityisavustajille.

Pääministerin toimikaudeksi nimitetty valtiosihteeri voi VNOS 37 §:n mukaan pidättää itselleen päätösvalan asiassa, jonka hänen alaisensa muutoin saisi ratkaista.

Valtioneuvoston kanslian hallintoasetusta ja työjärjestystä oli tarkistettava valtiosihteeriä koskevilta osin.

Kansliapäällikön tehtävät valtioneuvoston kansliassa

Valtioneuvoston kansliassa ei ole kansliapäällikköä. Ministeriön kansliapäällikön tehtäviä vastaavat tehtävät kansliassa on hallintoasetuksella ja työjärjestyksellä säädetty pääministerin toimikaudeksi nimitetyn valtiosihteerin sekä osittain alivaltiosihteerin tehtäviksi. Alivaltiosihteeri toimii hallintoasetuksen säännöksen mukaan tehtävissään pääministerin valtiosihteerin alaisena.

Valtioneuvoston ohjesäännön 45 §:n mukaan *kansliapäällikön tehtävänä on johtaa, kehittää ja valvoa ministeriön ja sen hallinnonalan toimintaa sekä siinä tarkoituksessa:*

- 1) *vastata ministeriön toimivuudesta ja huolehtia siitä, että sen tehtävät hoidetaan tuloksettaasti;*
- 2) *huolehtia lainsäädännön valmistelun laadusta ministeriössä;*
- 3) *vastata ministeriön hallinnonalan tavoitteiden valmistelusta ja niiden toteutumisen seurannasta;*
- 4) *vastata ministeriön hallinnonalan organisaation ylläpidosta ja kehittämisestä;*
- 5) *johtaa ja kehittää ministeriön henkilöstöhallintoa ja muuta sisäistä hallintoa;*
- 6) *vastata virkamiesvalmistelun yhteensovittamisesta ministeriön sisällä.*

Kanslian hallintoasetuksen mukaan *alivaltiosihteerin tehtävänä on johtaa ja valvoa valtiosihteerin alaisena kanslian toimintaa sekä siinä tarkoituksessa:*

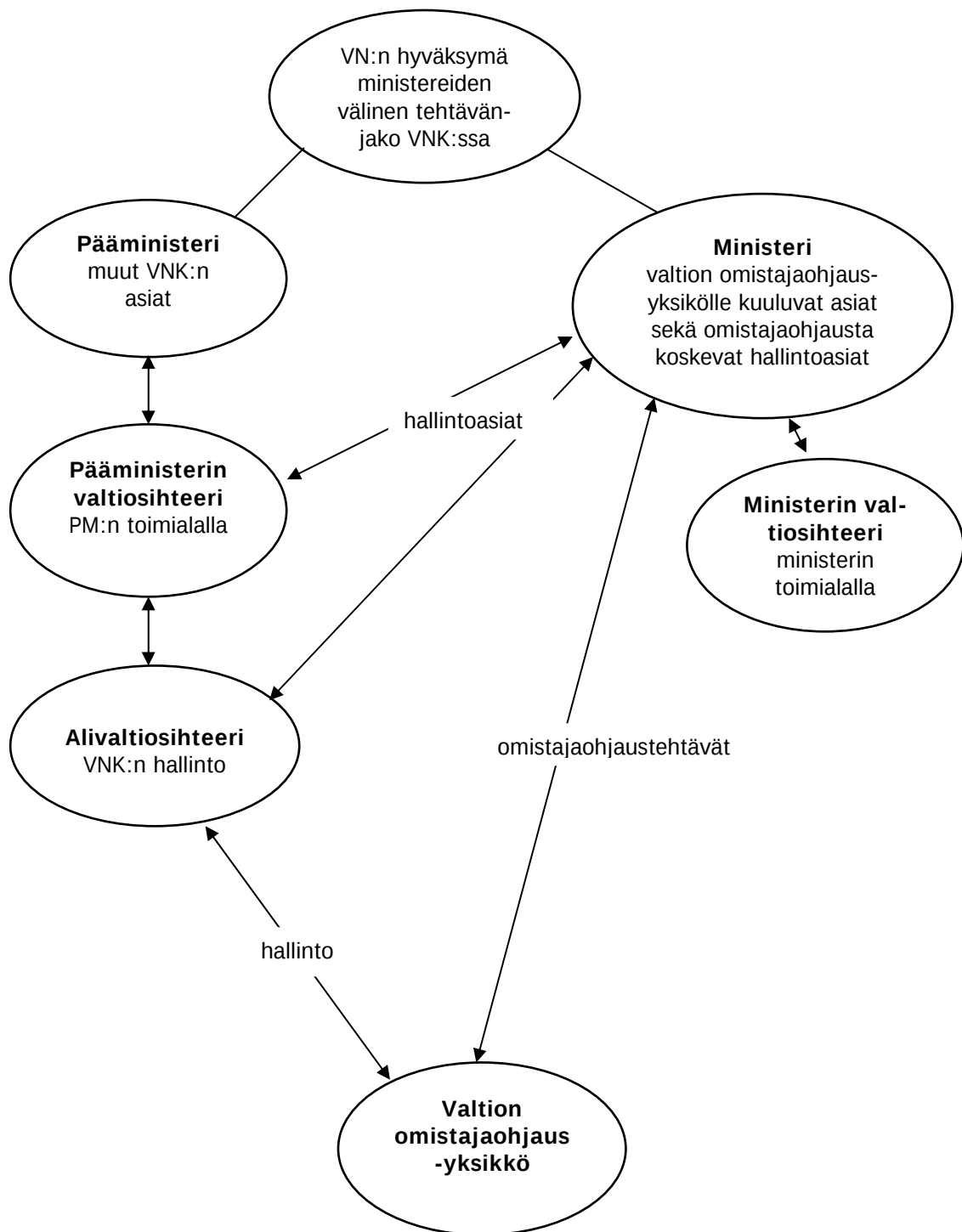
- 1) *vastata kanslian toimivuudesta ja huolehtia, että sen tehtävät hoidetaan tuloksettaasti;*
- 2) *huolehtia lainsäädännön valmistelun tasosta kansliassa;*
- 3) *vastata kanslian tavoitteiden valmistelusta ja niiden toteutumisen seurannasta;*
- 4) *vastata kanslian organisaation ylläpidosta ja kehittämisestä;*
- 5) *johtaa ja kehittää kanslian henkilöstöhallintoa ja muuta sisäistä hallintoa;*
- 6) *vastata sisäisen tarkastuksen järjestämisestä kansliassa;*
- 7) *vastata virkamiesvalmistelun seurannasta ja yhteensovittamisesta kansliassa; ja*
- 8) *toimia valtioneuvoston esittelijänä hallitusta muodostettaessa.*

Pääministerin toimikaudeksi nimitetyn valtiosihteerin tehtäviin on luettu kansliapäällikön tehtäviä hoitavana virkamiehenä:

esitellä ministeriön tilinpäätös hyväksymistä varten pääministerille ja ministeriön toimialan asioita käsittelemään määrätyle ministerille tämän tehtävänalan osalta (budjettiasetuksen 63 §, 7.4.2004/254).

Omistajaohjausasioihin liittyvissä hallinnollisissa asioissa kanslian alivaltiosihteeriä ei katsotaisi pääministerin toimikaudeksi nimitetyn valtiosihteerin alaiseksi. Tätä koskeva täsmennys tulisi tehdä hallintoasetukseen.

KUVA 1

4 OMISTAJAOHJAUksen KESKITTÄMISEN AIHEUTTAMAT KANSLIAA KOSKEVIEN SÄÄDÖSTEN SÄÄDÖSMUUTOKSET

Säädösryhmässä on valmisteltu muutosehdotukset valtioneuvoston asetukseen valtioneuvoston kansliasta eli hallintoasetukseen ja valtioneuvoston kanslian asetukseen kansliasta eli valtioneuvoston kanslian työjärjestykseen.

Kanslian toimintaa koskevissa säädöksissä uuden yksikön ehdotetaan olevan valtion omistajaohjausyksikkö. Nimen valinta perustuu nimen käyttöön kysymyksessä olevan tehtävän järjestämisen suunnittelua ja päätöksentekoa koskeissa asiakirjoissa.

Kauppa- ja teollisuusministeriön 18.12.2003 asettama omistajaohjaustyöryhmä totesi, että omistajaohjauksen toimivuuden ja yhtenäisyyden varmistava, omistajaohjauksen ja regulointien erillisyyden takaava sekä nykyiseen valtion omistajavallan käyttöä koskevaan päätöksentekojärjestelmään soveltuva omistajaohjauksen järjestäminen olisi parhaiten toteutettavissa perustamalla erityinen omistajaohjausyksikkö, jolle siirrettäisiin kaikkien markkinaehtoisesti toimivien yhtiöiden omistajaohjaus ja joka vastaisi yleisestä omistajapolitiisesta valmistelusta ja koordinaatiosta. Edellä mainittua tehtävää hoitavaa yksikköä on nimitetty muistion lisäksi myös hallituksen talouspoliittisen ministerivaliokunnan 13.12.2005 tekemässä kannanotossa valtion omistajaohjausyksiköksi.

Kauppa- ja teollisuusministeriön hallintoasetuksen mukaan em. tehtäviä hoitavan yksikön nimi on em. ministeriössä ollut omistajapolitiikan yksikkö, liikenne- ja viestintäministeriössä yksikön nimi on ollut liiketoiminta- ja omistajaohjausyksikkö ja valtiovarainministeriössä johdon tuen omistajaohjausryhmä.

Toimintayksikkö soveltuu yksikkömuotona valtioneuvoston kanslian organisaation rakentamiseen, jonka muodostavat tällä hetkellä seitsemän toimintayksikköä kuitenkin niin, että jos kanslian organisaation rakenne muuttuu, se otetaan huomioon myös perustettavan yksikön muodostamisessa.

Uuden, valtion omistajaohjausyksikön tehtäviin, joista säädettäisiin kansliaa koskevissa säädöksissä, on saatu johtoa edellä mainituista muistioista ja tehtävää nykyisin hoitavien ministeriöiden hallintoasetuksista ja työjärjestyksistä.

Kauppa- ja teollisuusministeriön hallintoasetuksen mukaan tehtäviä ovat muun ohella valtionyhtiöiden yleisen omistajapolitiikan valmistelu ja täytäntöönpano; sekä eri ministeriöiden valtionyhtiöiden omistajaohjauksen käytäntöjen yhteensovittaminen ja ministeriöiden yhteistyön koordinointi.

Ministeriön toimialaan kuuluvat myös edellä luvussa 2 lueteltuja valtionyhtiöitä ja osakkuusyhtiöitä koskevat asiat. Kansliaan kauppa- ja teollisuusministeriöstä siirtyvät yhtiöt luettelaisiin kanslian hallintoasetuksessa.

Altia Oyj, Fortum Oyj, Kemijoki Oy, Kemira Oyj, Kemira GrowHow Oyj, Motiva Oy, Patria Industries Oyj, Telia Sonera Oyj, Neste Oil Oyj, Vapo Oy, Fingrid Oyj, Gasum Oy, Metso Oyj,

Outokumpu Oyj, Rautaruukki Oyj, Santapark Oy, Stora Enso Oyj, Vuotekno Oy. (Lisäksi siirtymässä ovat tilanteen 7.12.2006 mukaisesti Art and Design City Helsinki Oy, sekä mahdollisesti Wood Focus Oy)

Liikenne- ja viestintäministeriön hallintoasetuksessa ei valtio-omisteisten yhtiöiden omistaja-toimintaa ole mainittu erillisenä tehtävänä. Hallintoasetuksessa on lueteltu ainoastaan yhtiöt, joista siirtyviä ovat Finnair Oyj, Raskone Oy ja Suomen Posti Oyj.

Valtiovarainministeriön hallintoasetuksessa ei ole mainittu erikseen valtio-omisteisten yhtiöiden omistajatoimintaa tehtävänä. Asetuksessa on lueteltu ministeriön alaiset yhtiöt, joista kansliaan siirtyvät yhtiöt Sampo Oyj, Sponda Oyj, Edita Oyj, HAUS Kehittämiskeskus OY, Kapiteeli Oy, Rahapaja Oy, Silta Oy, Tietokarhu Oy sekä Solidium Oy. (Lisäksi siirtymässä ovat tilanteen 7.12.2006 mukaisesti OMX Abp, Arek Oyj ja Eka-kiinteistöt Oyj)

Lisäksi kansliaan siirtyvät maa- ja metsätalousministeriöstä Borealis Kasvinjalostus Oy, Suomen Siemenperunakeskus Oy, Suomen Viljava Oy ja ympäristöministeriöstä Ekokem Oy Ab.

4.1 Valtioneuvoston asetus valtioneuvoston kansliasta 459/2003

Hallintoasetukseen ehdotetaan otettavaksi kanslian tehtäviä, sen alaisuuteen tulevia yhtiöitä ja uuden yksikön nimeä ja virkamiehiä korvot tarvittavat säännökset jäljempänä esitetyn mukaisena. Lisäksi hallintoasetukseen otettaisiin pääministerin valtiosihteeriä koskevat säännökset siltä osin kuin niihin aiheutuu muutoksia luvussa 3 esitetyn pohjalta.

Valtioneuvoston asetus
valtioneuvoston kansliasta
Annettu Helsingissä päivänä kuuta 200

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtioneuvoston kanslian esittelystä, *muutetaan* valtioneuvoston kansliasta 15 päivänä kesäkuuta 2003 annetun valtioneuvoston asetuksen (459/2003) 2 §:n 2 momentti, 6 §:n 1 momentin 2 ja 5 kohta ja 7 §:n 1 momentti, 9 §, 12 § ja 15 §

sellaisena kuin niistä ovat 6 §:n 1 momentin 5 kohta asetuksessa 395/2005 ja 7 §:n 1 momentti asetuksessa 381/2004 sekä

lisätään 1 §:ään uusi 25 kohta, jolloin nykyinen 25 kohta siirtyy 26 kohdaksi ja uusi 1 a §, sellaisina kuin 1 § on osittain muutettuna asetuksissa 395/2005 ja 381/2004, seuraavasti:

1 §
Valtioneuvoston kanslian tehtävät
Valtioneuvoston kanslian tehtäviä ovat:

25) valtion yleisen omistajapolitiikan ja omistajaohjauksen valmistelu ja täytäntöönpano, ministeriön alaisten valtio-omisteisten yhtiöiden omistajaohjaus sekä eri ministeriöiden omistajaohjauksen käytäntöjen yhteensovittaminen ja ministeriöiden välisen yhteistyön koordinointi; sekä

1 a §

Ministeriön alaiset valtio-omisteiset yhtiöt

Ministeriön toimialaan kuuluvat:

Altia Oyj, Fortum Oyj, Kemijoki Oyj, Kemira Oyj, Kemira GrowHow Oyj, Motiva Oy, Patria Oyj, Telia Sonera AB, Neste Oil Oyj, Vapo Oy, Fingrid Oyj, Gasum Oy, Metso Oyj, Outokumpu Oyj, Rautaruukki Oyj, Santapark Oy, Stora Enso Oyj, Vuotekno Oy, Finnair Oyj, Raskone Oy, Suomen Posti Oyj, OMX AB, Sampo Oyj, Sponda Oyj, Arek Oy, Edita Oyj, Eka-kiinteistöt Oyj, Haus Kehittämiskeskus Oy, Rahapaja Oy, Silta Oy, Tietokarhu Oy, Borealis Kasvinjalostus Oy, Suomen Siemenperunakeskus Oy, Suomen Viljava Oy, Ekokem Oy Ab, Solidium Oy, Art and Design City Helsinki Oy, (Wood Focus Oy siirtyykö)*

2 §

Valtioneuvoston kanslian organisaatio

Kansliassa on seuraavat toimintayksiköt:

8) *omistajaohjausyksikkö.*

6 §

Virkojen kelpoisuusvaatimukset

Kelpoisuusvaatimuksena on:

2) *omistajaohjausyksikön johtajalla*, valtioneuvoston EU-sihteeristön päälliköllä, valtioneuvoston EU-sihteeristön apulaispäälliköllä ja talousneuvoston sihteeristön päälliköllä ylempi korkeakoulututkinto ja hyvä perehtyneisyys viran tehtävälleen;

5) tietopalvelupäälliköllä, *finanssineuvoksella*, rakennusneuvoksella, neuvottelevalla virkamiehellä, henkilöstön kehittämissihteerillä, tiedotuspäälliköllä, apulaistiedotuspäälliköllä, *johtavalla erityisasiantuntijalla*, erityisasiantuntijalla, EU-erityisasiantuntijalla ja EU-tiedottajalla ylempi korkeakoulututkinto ja hyvä perehtyneisyys viran tehtävälleen; sekä

7 §

Virkojen täyttäminen ja määräämiseen virkasuhteeseen nimittäminen

Valtiosihteerin, alivaltiosihteerin, *johtajan*, hallitusneuvoksen, *finanssineuvoksen*, rakennusneuvoksen, neuvottelevan virkamiehen ja hallitussihteerin nimittämisestä on voimassa, mitä valtioneuvoston ohjesäännössä säädetään. EU-sihteeristön päällikön, EU-sihteeristön apulaispäällikön ja talousneuvoston sihteeristön päällikön nimittää valtioneuvosto.

9 §

Pääministerin valtiosihteerin tehtävät

Pääministerin valtiosihteerin tehtävänä on sen lisäksi, mitä valtioneuvoston ohjesäännössä säädetään:

- 1) johtaa pääministerin apuna 5 §:n 2 momentissa tarkoitettujen virkamiesten toimintaa; ja
- 2) toimia kansliapäällikkö- ja valmiuspäällikkökokousten puheenjohtajana.

10 §

Alivaltiosihteerin tehtävät.

Alivaltiosihteerin tehtävänä on johtaa ja valvoa *valtiosihteerin alaisena*, kanslian toimintaa sekä siinä tarkoituksessa:

12 §

Valmistelusta määrääminen

Valtiosihteerin voi määrätä kanslian virkamiehen valmisteltavaksi ja esiteltäväksi tai *pääministerin valtiosihteerin* ottaa itselleen valmisteltavaksi ja esiteltäväksi asian, joka muuten olisi muun virkamiehen käsiteltävä. Sama oikeus on yksittäistapauksessa alivaltiosihteerillä ja toimintayksikön johtajalla asiassa, joka muuten olisi hänen alaisensa virkamiehen käsiteltävä.

15 §

Sijaisuudet

Pääministerin valtiosihteerin ollessa estyneenä virkaansa hoitamasta tai vuosilomalla toimii hänen sijaisenaan alivaltiosihteeri tai hänenkin ollessaan estyneenä pääministerin määräämä muu virkamies. Alivaltiosihteerin ollessa estyneenä virkaansa hoitamasta tai vuosilomalla toimii hänen sijaisenaan pääministerin määräämä virkamies.

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 2007.

Helsingissä päivänä kuuta 200
Allekirjoitukset

4.2 Valtioneuvoston kanslian työjärjestys

Kanslian työjärjestykseen (893/2003) otettaisiin uuden valtion omistajaohjausyksikön tehtäviä koskevat säännökset sekä muut säännökset koskien em. yksikköä sekä tarvittavat säännökset koskien pääministerin valtiosihteeriä aikaisemmin esitetyn pohjalta.

Kauppa- ja teollisuusministeriön työjärjestyksen mukaan Omistajapolitiikan yksikön toimialaan kuuluvat seuraavat asiaryhmät 1) valtion omistajapolitiikka; 2) ministeriön hallinnonalalla toimivien valtionyhtiöiden ja valtion osakkuusyhtiöiden omistajaohjaus ja -valvonta; 3) ministeriön hallinnonalalla toimivien valtionyhtiöiden ja valtion osakkuusyhtiöiden omistuspohjan laajentaminen ja omistusjärjestelyt sekä osakesijoittaminen; sekä 4) Finnvera Oyj:n sekä Suomen Teollisuussijoitus Oy:n omistajaohjaus ja -valvonta

Valtiovarainministeriön työjärjestyksen mukaan Johdon tuen omistajaohjausryhmä avustaa ministeriön johtoa ministeriön hallinnonalan valtionyhtiöiden ja valtion osakkuusyhtiöiden omistajaohjausta ja -politiikkaa koskevien asioiden valmistelussa.

Liikenne- ja viestintäministeriön työjärjestyksen mukaan Liiketoiminta- ja omistajaohjausyksikössä käsitellään asiat, jotka koskevat: 1) hallinnonalan valtionyhtiöiden ja liikelaitosten ohjausta, seuranta ja kehittämistä sekä valtionyhtiöiden, osakkuusyhtiöiden ja pörssiyritysten omistukseen liittyviä kysymyksiä; 2) yhtiöiden omistuspohjan muutoksia ja toimialajärjestelyjä; 3) hallinnonalan ja sen organisaatioiden liiketoiminnan rakenteellista kehittämistä ja kehittämisstrategioita. Edellä mainituista tehtävistä liikelaitoksia koskevat asiat jäävät liikenne- ja viestintäministeriöön.

Valtioneuvoston kanslian asetus
valtioneuvoston kanslian työjärjestyksen muuttamisesta
Annettu Helsingissä päivänä kuuta 200

Valtioneuvoston kanslian päätöksen mukaisesti
muutetaan 2 §, 6 §, 8 §:n 1 momentti, 9 §, 11 § 27 §:n 1 ja 2 momentti, 21 §:n 1 momentti, 23 § ja 27 § sekä

lisätään uusi 18 a §, 26 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyiset 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, seuraavasti:

2 §

Pääministerin valtiosihteeri johtaa ja valvoo pääministerin lähimpänä apuna kanslian toimintaa. Suoraan *pääministerin valtiosihteerin* alaisina toiminnallisesti ovat hallinto- ja kehittämissyksikön poliittisen johdon asiantuntijasihteeristö, valtioneuvoston viestintäyksikkö ja valtioneuvoston valmiusyksikkö valtioneuvoston ja sen jäsenten sekä valtioneuvoston kanslian ja oikeuskanslerinviraston turvallisuuspalvelun sekä tilannekuvatoiminnan osalta.

Pääministerin valtiosihteeri koordinoi pääministerin erityisavustajien ja muiden ministerien erityisavustajien yhteistoimintaa.

6 §

Kukin virkamies on velvollinen suorittamaan ne tehtävät, jotka pääministeri, ministeri, valtiosihteeri (ministerin valtiosihteeri), alivaltiosihteeri tai asianomaisen toimintayksikön johtaja määrää.

8 §

Pääministerin erityisavustajat suorittavat pääministerin tai *pääministerin valtiosihteerin* antamat tehtävät toimimatta esittelijöinä kansliassa.

9 §

Kansliaa ja sen hallinnonalaan koskevien asioiden käsittelyä ja valmistelua varten kansliassa on johtoryhmä. Johtoryhmän puheenjohtajana on *pääministerin valtiosihteeri* ja varapuheenjohtajana alivaltiosihteeri. Johtoryhmään kuuluvat jäseninä, valtiosihteeri, toimintayksiköiden johtajat tai heidän estyneenä ollessaan heidän sijaisensa. Lisäksi johtoryhmään kuuluu henkilöstön edustaja tai hänen varajäsenensä, jotka henkilöstöjärjestöt nimeävät yhteisesti keskuudestaan kalenterivuodeksi kerrallaan.

Pääministerin erityisavustajat sekä ministerin erityisavustajat voivat osallistua johtoryhmän kokouksiin.

Johtoryhmä kokoontuu tarvittaessa *pääministerin valtiosihteerin* tai alivaltiosihteerin kutsusta. Johtoryhmä voi ottaa sihteerin ja kuulla asiantuntijoita. Kokouksista laaditaan pöytäkirja.

11 §

Kansliassa on lisäksi omistajaohjausasioiden johtoryhmä, jonka tehtävänä on käsitellä omistajaohjausyksikön toimialaan kuuluvia asioita.

Omistajaohjausasioiden johtoryhmän puheenjohtajana on x. Johtoryhmään kuuluvat jäseninä valtiosihteeri, xxx tai heidän estyneenä ollessaan heidän sijaisensa.

Omistajaohjausasioiden johtoryhmä kokoontuu tarvittaessa x tai y kutsusta. Johtoryhmä voi ottaa sihteerin ja kuulla asiantuntijoita. Kokouksista laaditaan pöytäkirja.

18 a §

Omistajaohjausyksikön tehtävänä on:

- 1) valtion omistajapolitiikka,*
- 2) ministeriön alaisten valtio-omisteisten yhtiöiden omistajaohjaus, yhtiöiden omistuspohjan laajentaminen ja omistusjärjestelyt, osakesijoittaminen, sekä*
- 3) eri ministeriöiden omistajaohjauksen käytäntöjen yhteensovittaminen ja ministeriöiden välisen yhteistyön koordinointi*

Valtion omistajaohjausyksikön toimintaa johtaa omistajaohjausyksikön johtaja.

21 §

Pääministeri antaa matkamääräykset valtiosihteerilleen. *Pääministerin valtiosihteeri* antaa matkamääräykset alivaltiosihteerille sekä pääministerin erityisavustajille. Ministeri antaa matkamääräykset valtiosihteerilleen ja erityisavustajilleen.

23 §

Ennen kuin asia esitellään pääministerin tai *pääministerin valtiosihteerin* ratkaistavaksi taikka asiaa koskeva esittelylista jaetaan, esittelijän on toimitettava asiakirjat tai selostettava suullisesti asia pääministerin valtiosihteerille, alivaltiosihteerille ja toimintayksikön johtajalle. Viimeksi mainitulle asiakirjat on toimitettava tai selostettava myös alivaltiosihteerin ratkaistessa asian. Vastaavasti ministerin ratkaistavaksi esiteltävän asian suhteen on toimitettava asiakirjat tai selostettava suullisesti asia valtiosihteerille.

26 §

Omistajaohjausyksikön osalta julkisuuteen annettavasta tiedotteesta tai tiedotustilaisuuden järjestämisestä on etukäteen neuvoteltava ministerin kanssa.

27 §

Pääministerin, ministerin, *pääministerin valtiosihteerin*, tai alivaltiosihteerin päätöksellä voidaan asettaa hankkeita ja työryhmiä erityisiä valmistelutehtäviä varten.

Kanslian edustajien nimeämisestä ulkopuolisten tahojen toimielimiin päättää asiasta riippuen pääministeri, ministeri, valtiosihteeri tai alivaltiosihteeri.

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 2006.

Helsingissä päivänä kuuta 2006

Allekirjoitukset

4.3 Muut muutokset säädöksiin ja määräyksiin

Ministeriöt huolehtivat omien hallintoasetustensa ja työjärjestystensä tarpeellisista muutoksista keväällä 2007. Kanslian taloussääntö ja muut tarvittavat sisäiset määräykset tarkistetaan kevään 2007 aikana.

5 HENKILÖSTÖ

5.1 Virkojen siirtoa koskevat säännökset

Valtioneuvostolakia tulkitaan virkasiirroissa ensisijaisena suhteessa valtion virkamieslakiin. Näin ollen myös erittelyvirkojen siirtäminen on toimialamuutosten yhteydessä mahdollista ilman erittelyvirkoihin kuuluvaa talousarviokäsittelyä.

Valtioneuvostolain 11 §:n 2 momentin mukaan valtioneuvosto voi siirtää ministeriöön perustetun viran ministeriöiden toimialajaon muutosta vastaavasti toiseen ministeriöön. Samoin voidaan valtion virkamieslain (750/1994) 9 §:n 1 momentissa tarkoitettu määräajaksi nimitetty virkamies siirtää toisen ministeriön palvelukseen määräajan päättymiseen saakka.

Säännöksellä poiketaan valtion virkamieslain 5 §:ssä omaksutusta yleisestä periaatteesta, jonka mukaan virkamiehen siirtäminen edellyttää aina virkamiehen suostumusta. Poikkeussäännöstä perusteltiin aikanaan sillä, ettei siirto yleensä aiheuta virkamiehille erityisiä ongelmia, koska ministeriöt ja lähestulkoon kaikki niiden yksiköt sijaitsevat suppealla alueella Helsingin keskustassa (HE 306/1994 vp). Ministeriöiden yksikköjä on kuitenkin nykyisin ryhdytty sijoittamaan eri puolille maata. Ministeriöiden toimialamuutokset eivät välttämättä merkitsisi sitä, että siirrettävän yksikön tai osaston toimipaikkakunta muuttuisi, mutta tämä ei ole kokonaan poissuljettua. Tämän vuoksi virka ja virkamies voidaan siirtää ilman virkamiehen suostumusta vain, jos siirto ei vaikuta virkamiehen vapauteen valita asuinpaikkansa.

5.2 Menettely virkoja siirrettäessä

Virkasiirrot (KTM, VM ja LVM) edellyttävät yhteistoimintamenettelyä ja se on aloitettava riittävän ajoissa. Määrärahan siirtämisestä ministeriön toimialan muuttuessa säädetään valtion talousarviosta annetussa laissa. Omistajaohjauksen siirtämisen yhteydessä palkkausmäärärahamuutokset sisältyvät pääosin valtion vuoden 2007 talousarvion käsittelyyn. Omistajaohjauksen keskittäminen kansliaan ei vaikuta muista ministeriöistä siirrettävien virkamiesten vapauteen valita asuinpaikkansa, joten heidän suostumustaan siirtoon ei tarvita.

VNOS:n 5 §:n 7 kohdan mukaisesti yleisistunto päättää viran siirtämisestä ministeriöiden toimialamuutosten yhteydessä. VNOS:n muutokset esittelee valtioneuvoston kanslia. Muutoksen on tarkoitus tulla voimaan 1.5.2007 lukien. Muutokset voidaan esitellä valtioneuvostolle hyvissäkin ajoin ennen 1.5.2007 siten, että voimaantulo säännöksissä vain määritellään asianmukaisesti tällöin tapahtuvaksi. Asianmukaisinta lienee kytkeä muutosten esittely vuoden 2007 talousarviokäsittelyyn.

Siirron yhteydessä tulee harkittavaksi mm. virkojen nimien muuttaminen ja palkkauksen määrittäminen kanslian palkkausjärjestelmän mukaiseksi. Virkojen muuttamisen edellytyksenä on pääsääntöisesti se, että muutokset eivät ole oleellisia. Virkajärjestelyyn ei tällöin tarvita virkamiehen suostumusta, mutta virkamiestä tulee kuulla asian johdosta. Virkojen nimien muuttaminen yms. tehdään siirtämisen jälkeen kanslian päätöksellä.

Valtion virkamieslain 4 §:ssä mainittuja erittelyvirkoja ei saa perustaa, lakkauttaa eikä niiden nimeä muuttaa, ellei kutakin virkaa ole valtion talousarviossa eritelty. Erittelyvirkojen osalta muutokset esimerkiksi viran nimissä edellyttävät siis poikkeuksellisesti talousarviokäsittelyä. Erittelyvirkoja ovat muun muassa ministeriön osastopäällikön ja apulaisosastopäällikön virat sekä niitä vastaavat ja ylemmät ministeriön virat. Omistajaohjausyksikön siirrettävistä viroista erittelyvirka on kauppa- ja teollisuusministeriön johtajan virka.

5.3 Perustettavaan omistajaohjausyksikköön siirtyvät virkamiehet ja uudet virat

Kansliaan on siirtymässä yhteensä 16 virkamiestä kolmesta eri ministeriöstä: kauppa- ja teollisuusministeriöstä (11), valtiovarainministeriöstä (4) ja liikenne- ja viestintäministeriöstä (1). Siirtyvät virkamiehet ovat antaneet omissa ministeriöissään sitoumuksen, että heidät voidaan siirtää.

Perustettavan yksikön kokonaishenkilöstötarpeeksi on arvioitu yhteensä 18 henkilöä (pl. ministeri, mahdollinen valtiosihteeri ja näiden avustajat), joista 16 siirtyy edellä kuvatulla tavoin valtioneuvoston kansliaan ja kaksi uutta virkaa perustetaan valtioneuvoston kansliaan.

Kaksi virkaa, valtion omistajaohjausyksikön johtaja ja erityisasiantuntija, on suunniteltu laitettavaksi julkiseen hakuun. Näistä johtajan virka mahdollisimman pian eduskunnan hyväksyttyä valtion vuoden 2007 talousarvion.

6 TIETOHALLINTO

6.1 Tietohallinnon siirto kansliaan

Tietohallintopalveluiden osalta on tehty riski- sekä nykytilanteen kartoitus. Valtiovarainministeriössä on valtioneuvoston tietohallintoyksikkö (VNTHY) toimittava tällä hetkellä tietohallintopalveluita valtioneuvoston kanslialle, valtiovarainministeriölle sekä kauppa- ja teollisuusministeriölle, mikä helpottaa osaltaan tietohallintopalveluiden järjestämistä ja siirtämistä kansliaan.

6.2 Tietohallintojärjestelmien ja -palveluiden nykytilanne ja tarpeet

Omistajaohjausyksikön toiminta vaatii tietoturvallisuuden ja tietosuojan huolellista huomioimista (mm. salattu sähköposti); käsiteltävät tiedot ovat osin salaisia. Tiedot eivät aina ole julkisia edes yksikön sisällä. Ulkoisten tietopalvelujen tiedot saattavat olla luottamuksellisia. Palvelujen käyttö voi vaatia erillisen työaseman ja tietoliikenneyhteyden (Bloomberg).

Ajoittain vaaditaan nopeaa reagointia hoidettaviin asioihin myös virka-ajan ulkopuolella, joten liikkuvan työn välineet ovat tarpeen. Sujuva yhteistyö yhtiöiden edustajien ja palveluntoimittajien kanssa vaatii mahdollisuutta kytkeytyä valtioneuvoston ulkopuolisilla tietokoneilla ADSL- tai langattomaan verkkoon.

Uuden yksikön erillinen toimipiste muusta valtioneuvoston kansliasta lisää vaatimuksia lähiverkon laitteille (mm. verkkotulostimet, kopiokoneet, monitoimilaitteet jne.) – varalaitteita tarvitaan.

Maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön ohjauksessa olevat valtio-omisteiset yhtiöt eivät aiheuta tietohallinnon sektorille lisäkustannuksia.

Myös voimassaolevien sopimusten (koskee lähinnä Trennus yritysanalyysiohjelmaa) tilanne kartoitetaan ja niiden siirtämisen tarpeellisuus/mahdollisuus valtioneuvoston kansliaan.

7 OMISTAJAOHJAUKSEN VIESTINTÄ

Omistajaohjauksen viestintä on hoidettu nykyisin siinä ministeriössä, joka hallinnoi yhtiöitä. Tällaisia ministeriöitä ovat kauppa- ja teollisuusministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, valtiovarainministeriö, maa- ja metsätalousministeriö ja ympäristöministeriö.

Kauppa- ja teollisuusministeriö hallinnoi useimpia valtio-omisteisia yhtiöitä. Omistajapolitiikan yksikkö on vastannut viestinnän sisällöistä ja ministeriön viestintäyksiköllä on ollut avustava rooli. Kauppa- ja teollisuusministeriön omistajapolitiikan yksikössä viestintää on päätoimisesti hoitanut sijoittajasuhdepäälikkö, jonka apuna on ollut kaksi osapäiväistä avustajaa yhteensä 0,5 henkilötyövuoden edestä.

Kauppa- ja teollisuusministeriön viestintäyksiköstä tiedotteita on lähetetty vuosittain noin 15 kappaletta, joista osa on pörssitiedotteita. Kauppa- ja teollisuusministeriön viestintäyksikössä se on työllistänyt yhtä tiedottajaa ja hänen sijaistaan. Kauppa- ja teollisuusministeriön viestintäyksikkö: oikolukenuut omistajapolitiikan yksiköstä tulleita tiedotteita ja jakanut niitä sekä päivystänyt noin 5–6 kertaa vuodessa virka-ajan jälkeen ja odottanut pörssitiedotteen jakelulupaa.

Liikenne- ja viestintäministeriön osalta omistajaohjauksen viestintä on viimeajat ollut marginaalinen osa tehtäväkokonaisuutta. Vuonna 2005 ei lähetetty yhtään yhtiöihin liittyvää tiedotetta. Työtä on ollut enemmän, kun on ollut yhtiöön liittyviä operaatioita (esim. Soneran osakemyynti).

Valtiovarainministeriössä omistajaohjauksen viestintä tuottaa keskimäärin 1-2 tiedotetta vuosittain. Määrä kuitenkin vaihtelee operaatioiden mukaan.

Maa- ja metsätalousministeriön omistajaohjauksen viestintä tuottaa korkeintaan kolme tiedotetta vuodessa ja työ on viestintäyksikölle marginaalinen: puolen prosentin luokkaa tiedottajan henkilötyövuodesta.

Ympäristöministeriö hallinnoi yhtä ei-listattua markkinaehtoisesti toimivaa yhtiötä, joka ei ole käytännössä työllistänyt viestintäyksikköä.

7.1 Viestinnän tehtävät ja vastuun jakautuminen omistajaohjauksen siirryttyä valtioneuvoston kansliaan

Omistajaohjauksen viestinnässä on suunniteltu käytettäväksi kauppa- ja teollisuusministeriön omistajaohjauspolitiikan yksikön ja kauppa- ja teollisuusministeriön viestintäyksikön kokeimuksia. Viestinnän tehtävät ajatellaan jaettavan niin, että omistajaohjausyksikkö valmistelee viestinnän sisällöt, vastaa itsenäisesti tilaisuuksien ja seminaarien järjestämisestä (pl. infot tiedotusvälineille), julkaisutuotannosta (pl. valtioneuvoston kanslian julkaisusarjojen julkaisut), verkkosivustojen sisällöylläpidosta, mediaseurannasta sekä ilmoitus- ja mainostoiminnasta.

Valtioneuvoston viestintäyksikön vastuulle uusina tehtävinä tulevat tiedotteiden lähettäminen tiedotusvälineille ja muille asianosaisille; omistajaohjauksen verkkoviestinnän teknisen alustan pystyttäminen ja tekninen ylläpito ja tuki ko. yksikölle, julkaisujen taitto- ja painoasioiden hoitaminen valtioneuvoston kanslian julkaisusarjojen osalta sekä kyseisten tehtävien sijaisuuksien järjestäminen.

Pörssisalaisuuden säilymisen varmistamisen vuoksi tiedotteet olisi hyvä kääntää ruotsiksi ja englanniksi virkamiestyönä. Tiedotteita arvioidaan olevan vuodessa noin 20 kappaletta. Tiedotuksen määrä ja rytmi kuitenkin vaihtelevat yhtiöissä tapahtuneiden muutosten mukaan.

Pörssilistattujen yhtiöiden edellytetään tarjoavan toiminnastaan säännöllistä ja määrämuo-toista markkinakäytäntöjen mukaista informaatiota. Kun valtaosa valtion yhtiöomistuksen arvosta on pörssiyhtiöissä, myös valtio-omistajalta vaaditaan selkeitä omistajapolitiikan in-formointikäytäntöjä. Tästä syystä omistajapolitiikan viestintää on kauppa- ja teollisuusminis-teriössä viime vuosina kehitetty pörssiyhtiöiden sijoittajasuhdetoiminnan (Investor Relations, IR) suuntaan. Omistajapolitiikasta ja omistajaohjaustoimista informoiminen markkinoille vas-taa pitkälti yritysten IR-käytäntöjä.

Viestinnän työnjakoon ehdotetaan säilyvän kauppa- ja teollisuusministeriön nykyisen mallin mukaisena. Näin ollen valtioneuvoston viestintäyksikön pörssitiedottamisesta vastaavan tie-dottajan tehtäväksi jäävät tiedotteisiin ja tiedotustilaisuuksiin liittyen seuraavat asiat:

- pörssitiedottamisen käytäntöjen opettelu;
- tiedotteiden jakelulistojen laadinta;
- omistajaohjausyksikössä laadittujen ja sen toimesta kansliassa käännettyjen tiedot-teiden oikolukeminen;
- tiedotteiden laatiminen viestintäyksikön voimin tarvittaessa;
- tiedotteiden jakelu tiedotusvälineille ja muille asianosaisille;
- päivystäminen virka-ajan jälkeen ja pörssitiedotteen jakeluluvan odottaminen sekä tiedotustilaisuuksissa viestintäyksikölle kuuluvien käytännön järjestelyjen hoitami-nen.
- Lisäksi tiedottaja konsultoi omistajaohjauksen yksikköä verkkotiedottamisen sisältö-
jen osalta.

Pörssitiedottamisesta vastaavalle kanslian tiedottajalle nimetään sijainen, joka hoitaa vastaa-vat tehtävät varsinaisen ollessa estyneenä.

Valtioneuvoston viestintäyksikkö vastaisi myös omistajaohjauksen verkkoviestinnän teknisestä alustasta ja -tuesta yhdessä VNTHY:n kanssa. Tähän liittyen viestintäyksikön tehtävänä on omistajaohjausyksikön konsultointi nettisivuston rakentamisvaiheessa ja nettisivuston tekni-sen alustan tuottaminen (jos oma sivusto).

Kanslian julkaisusihteerin tehtävänä on kanslian raporttien ja julkaisujen sarjassa tuotettujen omistajaohjauksen julkaisujen taitto- ja painoasiat. VNK:n julkaisusarjassa julkaistaisiin lähin-nä omistajaohjausyksikön teettämät selvitys- ja tutkimustyöt ja niitä arvioidaan julkaistavan noin yksi kappale vuosittain

Omistajaohjausyksikössä järjestettyä viestintätoimintaa on kuvattu sijoittajasuhdepäällikkö Ilkka Puron laatimassa muistiossa (liite 2). Omistajaohjausyksikön viestintätoimet on rahoitet-tu ja on tarkoitus edelleen rahoittaa osakehankinnat momentin määrärahoista. Uuden omis-

tajaohjausyksikön viestinnästä vastaa finanssineuvos (vanha nimike sijoittajasuhdepäällikkö) sekä hallinnollinen avustaja.

Ennen uuden yksikön toiminnan käynnistymistä VNK:ssa olisi myös viedä lävitse eräitä viestintähankkeita. Tällaisia ovat seuraavat: yksikön graafisen ilmeen suunnittelu ja toteutus, omistaja & Sijoittajan ja Valtion yhtiöomistuskirjan sisällön ja ulkoisen ilmeen suunnittelu ja toteutus sekä omistajapolitiikan/omistajaohjauksen verkkosivujen sisältö-, käyttöliittymä- ja graafinen suunnittelu sekä sivujen tuottaminen kolmella kielellä.

8 TIETOPALVELU

8.1 Omistajaohjausyksikön asiakirjahallinnon järjestäminen

Asiakirjasiirtojen yleisenä periaatteena on, että kirjatuihin asiakirjoista vain avoimena olevien asioiden asiakirjoja siirretään siirtyvien tehtävien mukana ministeriöistä kansliaan. Tämä varmistaa ministeriöiden arkistojen toiminnallisuuden ja hyvän asiakirjahallinnon toteutumisen muutoksen yhteydessä.

Siirrettävien asioiden asiakirjat kerätään yhteen ministeriöissä ja toimitetaan lähtöministeriön kirjaamoon asioiden päättämistä varten. Asiakirjat toimitetaan edelleen suoraan ministeriöiden kirjaamoista kanslian kirjaamoon, jossa asiat avataan kanslian diaariin. Tämän jälkeen asiakirjat palautetaan virkamiehille kanslian uudessa yksikössä. Asiakirjojen siirto kirjaimoiden välillä ja asioiden päättäminen ja avaaminen pyritään tekemään mahdollisimman nopeasti.

Ministeriöiden arkistoissa olevia laajempia asiakirjasarjoja ei siis lainkaan siirretä kanslian arkistoon. Jos näitä asiakirjoja myöhemmin tarvitaan, niitä voidaan normaaliin tapaan pyytää virastolainaan tai yksittäisistä asiakirjoista toimittaa kopioita.

Ennen siirtymistä kansliaan virkamiesten toivotaan suorittavan perusteellisen järjestämisen omille arkistoilleen ja toimittavan lähtöministeriönsä arkistoon sinne kuuluvat asiakirjat. Muiden tarpeettomien asiakirjojen hävittäminen olisi syytä tehdä jo ennen siirtymistä. Jäljelle jäävä käsiarkisto siirtyy kansliaan virkamiehen muuton mukana.

Siirtyvien virkamiesten ministeriön palvelimilla olevien tiedostojen (keskeneräiset asiakirjat yms.) siirron hoitaa ministeriöiden tietohallinto.

8.2 Kanslian diaarin muuttaminen ja kirjattavat omistajaohjausasiat

Valtioneuvoston kanslian diaarikaavaa muutetaan vuoden 2007 alusta siten, että se huomioi kesken vuotta kansliaan siirtyvän omistajaohjausyksikön. Diaarin pääluokka 5 varataan omistajaohjaukselle.

Vireillä olevat siirtyvät asiat (joista edellisessä kohdassa) kirjataan kanslian diaariin mahdollisimman lähellä siirtoajankohtaa ja asiakirjat palautetaan virkamiehille mahdollisimman nopeasti siirtoajankohdan jälkeen.

Kanslian kirjaamolle uudentyyppisiin asioihin ja asiakirjoihin perehtymistä edesautetaan kirjaajien etukäteistutustumisella omistajaohjausasioihin muiden ministeriöiden (etenkin kauppa- ja teollisuusministeriön) kirjaamoissa.

8.3 Asiakirjojen arkistointi

Kansliassa työn alla olevassa uudessa arkistonmuodostussuunnitelmassa huomioidaan etukäteen siirtyvä yksikkö. Opo-yksikön ams:n muodostamisessa kanslia käyttää hyväkseen kauppa- ja teollisuusministeriön, valtiovarainministeriön ja liikenne- ja viestintäministeriön ams:ejä ja ministeriöiden arkistonhoitajien asiantuntemusta.

Omistajaohjausyksikkö toimii kansliassa muiden yksiköiden tavoin kirjattujen asiakirjojen osalta. Viimeistään asian käsittelyn päätyttyä ne toimitetaan valtioneuvoston kirjaamoon, jossa ne arkistoidaan.

Kirjaamattomat asiakirjat arkistoidaan yksikön lähiarkistoon, jota hoitaa tehtävään nimetty hallinnollinen avustaja. Lähiarkistoon voidaan koota myös muu sellainen yksikön tehtävien hoidossa tarvittava tietoaaineisto, joka aikaisemmin on säilytetty virkamiesten työhuoneissa ja joka hävitetään määräjän kuluttua. Aineisto voidaan ryhmittää tarkoituksenmukaisella tavalla.

Yksikössä mahdollisesti muodostuvat pysyvästi säilytettävät ei-kirjatut asiakirjasarjat siirretään edelleen valtioneuvoston kanslian arkistoon. Myös pitkäaikaisesti määräaikaisesti (esim. 20 vuotta) säilytettävät asiakirjasarjat voidaan siirtää valtioneuvoston kanslian arkistoon.

8.4 Sisäinen tietopalvelu

Siirtyvien virkamiesten osallistuminen lehtikiertoihin nykyisissä ministeriöissään on selvitetty vuoden 2006 aikana. Valtioneuvoston kanslian lehtikiertoon liittymisessä ominaispiirteinä ovat lukuisat erikoistalouslehdet, joita kanslialle ei nykyisellään tule. Tämä aiheuttaa kanslian nykyiselle lehtikierrolle huomattavia lisäkustannuksia, joita yritetään pienentää tutkimalla mahdollisuuksia yhdistää niiden osalta kanslian ja valtiovarainministeriön lehtikiertoja. Molemmista vastaa nykyiselläänkin valtioneuvoston kanslian ja valtiovarainministeriön yhteinen Linnan kirjasto.

Kirjastoasioissa uutta yksikköä palvelee valtioneuvoston kanslian ja valtiovarainministeriön yhteinen Linnan kirjasto, joka sijaitsee valtioneuvoston linnassa Ritarikadulla katutasossa. Linnan kirjasto hoitaa keskitetysti kaikki kahden ministeriön kirjastoasiat sekä hankkii ja luetteloi keskitetysti kansliassa tarvittavat kirjat, vaikka ne tulisivatkin yksikön yksityiseen käyttöön.

Kauppa- ja teollisuusministeriöstä mahdollisesti siirtyy jonkin verran erikoiskirjallisuutta virkamiesten mukana. Sitä toivotaan luetteloitavaksi Linnan kirjastoon, jotta se saadaan kokoomatietokanta VNLiibiin.

8.5 Tietopalveluun liittyvien sopimusten siirtäminen kansliaan

Kauppa- ja teollisuusministeriön omistajapolitiikkayksikön käytössä oleva Bloombergin tietojärjestelmän siirtoa selvitetään yhteistyössä tietohallintoalaryhmän kanssa.

Ecovisionin sopimus siirretään kauppaja teollisuusministeriöstä kansliaan 1.5.2007 alkaen.

Ecovision on käytössä myös valtiovarainministeriön rahamarkkinaosastolla ja jää edelleen myös kauppaja teollisuusministeriön käyttöön. Tämän osalta selvitetään mahdollisuus neuvotella valtioneuvoston kanslian, kauppaja teollisuusministeriön ja valtiovarainministeriön yhteinen kolmikantasopimus.

Uuden omistajapolitiikkayksikön perustamisen kanslian tietopalvelusektorille aiheuttamat kustannukset eivät kaikilta osin ole ennakolta arvioitavissa. Laskennalliseksi perustaksi on otettu siirtyvien virkamiesten nykyisissä ministeriöissä saamien tietopalveluiden hinta.

Alustavassa laskelmassa on huomioitu tällä hetkellä kauppaja teollisuusministeriön käytössä olevien järjestelmien aiheuttamat kustannukset, jotka on tilattava jatkossa kansliaan uusina palveluina. Laskelman oletuksena on, etteivät valtiovarainministeriöstä ja liikenne- ja viestintäministeriöstä siirtyvät virkamiehet tarvitse eri tietojärjestelmiä. Valtaosa kustannuksista aiheutuu Ecovisionin ja Bloombergin tietopankeista.

Valtioneuvoston kanslian tekemien laskelmien mukaan kanslian lehtimäärärahoihin tarvitaan 10 000 euron lisäys vuositasolla.

Kirjallisuuden osalta kauppaja teollisuusministeriön omistajaohjausyksikköön hankitaan vuosittain liiketaloudellista kirjallisuutta varsin paljon. Näitä hankintoja varten arvioidaan tarvittavan 5 000 euron lisäys Linnan kirjaston kirjahankintamäärärahoihin tai vastaavasti hankinnat voidaan tehdä suoraan yksikön toimintamenoista. Summa on saatu kauppaja teollisuusministeriön tietopalvelun ja Linnan kirjaston antamista tiedoista.

9 TILAT

Valtioneuvoston kanslialla on toimitiloja valtioneuvoston linnassa, Mariankatu 9 sijaitsevassa virastotalossa ja Unioninkatu 15 sijaitsevassa kiinteistössä. Valtioneuvoston linnassa ovat myös osin valtiovarainministeriön ja oikeuskanslerinviraston tilat. Uusien tehtävän antaminen valtioneuvoston kanslialle ja 16 henkilön siirtyminen muista ministeriöistä edellyttävät myös sopivia toimitiloja. Valtioneuvoston linnassa ja jo olevissa kiinteistöissä niitä ei ole. Valtioneuvoston kanslia on yhteistyössä Senaatti-kiinteistöjen kanssa selvittänyt mahdollisia tiloja, jotka soveltuisivat omistajaohjauksen tarpeisiin.

Uuden omistajaohjausyksikön toimintaa varten tarvitaan alustavasti toimitilat virkamiehille ja mahdollisesti ministerille sekä ministerin avustajille ministerin vastuualueesta riippuen. Lisäksi tarvitaan tarkoituksenmukaiset neuvottelu- ja tiedotustilat sekä arkistotilat asiakirjoille.

Tarjotuista toimitiloista sijainnin ja kustannusten perusteella valikoitiin Aleksanterinkatu 30-34 kiinteistössä olevat tilat. Omistajaohjausyksikön toimitiloista on tehty vuokrasopimus ja tilat tulevat sijaitsemaan osoitteessa Aleksanterinkatu 30-34 / Fabianinkatu 31. Tiloissa on tehty tarvittavia muutos-/korjaustöitä alkukevästä 2007 siten, että uusi yksikkö pääsee aloittamaan työnsä siellä 2.5.2007.

Omistajaohjausyksikön työskentelyn luonne edellyttää virkamiehille erillisiä työhuoneita. Yksikön toiminnallisuus ja koko huomioon ottaen tilojen on tarkoituksenmukaisinta sijaita yhteinäisesti yhdessä kerroksessa. Työhuoneita arvioidaan tarvittavan yhteensä 22, jonka lisäksi tarvitaan tarkoituksenmukaiset neuvotteluhuoneet, tilat virastopalveluille, kopiointitilat, kahvihuone, tilat lähiarkistolle ja riittävät sosiaalitilat. Alustavassa laskelmassa arvioidut investointikustannukset kuten mm. yhden henkilöstöresurssin (virastomestari) määrärahatarve johtuvat suurelta osin toimitilojen erillisyydestä kanslian muihin toimintayksiköihin nähden.

10 TALOUSHALLINTO

10.1 Taloushallinnon järjestelyt muuttavissa ministeriöissä

Kauppa- ja teollisuusministeriö

Kauppa- ja teollisuusministeriön talousyksikkö on vastannut osinkojen ja osakekauppojen kassaennusteiden tallentamisesta Varakas-järjestelmään. Tätä varten omistajapolitiikan yksikkö on toimittanut hyvissä ajoin tiedot osingoista ja kaupoista talousyksikköön. Talousyksikkö on hoitanut arvo-osuustiliä ja toimittanut tiliotteen omistajapolitiikan yksikköön. Talousyksikkö on myös vastannut arvopaperirekisterin pitämisestä sekä tositteiden laadinnasta. Pankkitilin ja arvo-osuustilin seuranta ja täsmäytys on hoidettu talousyksikössä.

Omistajapolitiikan yksikkö on hoitanut kauppojen selvitystehtävät (täsmäytys, vahvistaminen, ohjeet arvo-osuuksien siirrosta, seuranta). Omistajapolitiikan yksikkö asiataarkastaa ja hyväksyy tositteet sekä vahvistaa arvopaperirekisterin.

Liikenne- ja viestintäministeriö

Menettelyt kuten kauppa- ja teollisuusministeriössä

Valtiovarainministeriö

Valtiovarainministeriön taloushallinto on vastannut osinkojen ja osakekauppojen kassaennusteiden tallentamisesta Varakas-järjestelmään. Tätä varten omistajaohjausyksikkö on toimittanut tiedot osingoista ja osakekaupoista hyvissä ajoin taloushallintoon. Taloushallinto on seurannut myös itse aktiivisesti yhtiökokouskutsuja osinkojen ennakoimiseksi. Taloushallinto on hoitanut (pörssiyhtiöiden osalta) kauppojen vahvistamisen ja muut selvitystehtävät välittäjän ja pankin kanssa. Taloushallinto on vastannut pankkitilin ja arvo-osuustilin seurannasta ja täsmäytyksestä. Taloushallinto on pitänyt arvopaperirekisteriä. Taloushallinto on vastannut tositteiden laatimisesta.

Kauppojen yhteydessä omistajaohjausyksikkö on toimittanut toimeksiannon ja hinnan tiedoksi taloushallintoon. Taloushallinto on hoitanut kaupan vahvistamisen ja muut selvitystehtävät pankin ja välittäjän kanssa. Valtiovarainministeriö on siirtänyt ed. mainitut tehtävät palvelukeskuksen hoidettaviksi 1.4.2006 alkaen.

10.2 Taloushallinnon järjestelyt valtioneuvoston kansliassa

Tehtävät on suunniteltu hoidettavaksi mukaillen soveltuvien osin kauppa- ja teollisuusministeriössä noudatettuja menettelyitä. Kansliaan perustettavan omistajaohjausyksikön virkamiehet vastaavat omistajaohjaustehtäviin liittyvien käytännön tehtävien osalta valtuuksien ja prosessien valvonnasta (mm. siitä, että mahdollisista osakemyynneistä saatavat tulot siirretään valtion pankkitilille). Omistajaohjausyksikön tulee toimittaa kanslian taloushallinnolle kootusti (yksi omistajaohjausyksikön virkamies kokoa) yhtiökohtaiset ennusteet mm. tulevista osin-

kotuloista pääsääntöisesti keväisin. Osakkeiden mahdollista myymistä/ostamista varten nimitään yleensä projektikohtaisesti vastuuvirkamies, jonka kautta ao. projektiin liittyvät asiat kulkevat. Omistajaohjausyksikkö tulee hoitamaan osakekauppojen selvitystehtävät (täsmäytys, vahvistaminen, ohjeet arvo-osuuksien siirrosta, seuranta). Omistajaohjausyksikkö tulee vastaamaan tositteiden asiataarkastamisesta ja hyväksymisestä sekä vahvistaa arvopaperirekisterin.

Valtioneuvoston kansliassa hallinto- ja kehittämisyksikön taloushallinto tulee huolehtimaan osinkojen ja osakekauppojen kassaennusteiden tallentamisesta Varakas-järjestelmään. Tätä varten omistajaohjausyksikön tulee toimittaa hyvissä ajoin tiedot osingoista ja osakekaupoista taloushallintoon tietojen viemiseksi Varakas-järjestelmään.

Taloushallinto tulee hoitamaan arvo-osuustilin avauksen, arvo-osuuksien siirrot (yksikön perustamisvaiheessa) ja arvo-osuustilin hoitamisen. Taloushallinto tulee hoitamaan myös arvopaperirekisterin pitämisen. Taloushallinto tulee toimittamaan arvo-osuustiliotteiden omistajaohjausyksikköön sekä hoitamaan pankkitilin ja arvo-osuustilin seurannan ja täsmäytyksen. Taloushallinto tulee laatimaan tositteet.

Edellä kuvatun menettelyn toteuttamista on tarkasteltava uudelleen siinä vaiheessa kun kanslian taloushallintotehtävien siirtämistä palvelukeskukseen selvitetään. Kuitenkin jo sitä ennen kanslian taloushallinnon osaamista ryhdytään vahvistamaan edellä mainituilla alueilla.

10.3 Omaisuuden siirto valtioneuvoston kansliaan

Valtioneuvoston kanslia tulee lähettämään tilinavauspyynnön Valtiokonttoriin (hallinnon ohjaus/maksuliike), joka hyväksymisensä jälkeen toimittaa pyynnön pankille.

Valtioneuvoston kanslia tulee tekemään sopimuksen pankin kanssa arvo-osuustilin avaamisesta. Pankki veloittaa tilin (ns. hoitotili) hoitamisesta hoitopalkkion. Hoitopalkkion osuus maksetaan osakehankinnat – momentilla olevista varoista. Pankkiin ilmoitetaan tilinavauspyynnön yhteydessä tili, jolle arvo-osuustilin tuotto maksetaan, sekä tilinomistajan yhteystiedot. Tiliotteiden osalta on ilmoitettava, halutaanko tiliotteet kuukausittain vai niinä kuukausina, kun tilillä on ollut tapahtumia.

Pankille tulee ilmoittaa myös henkilöt, joille tullaan antamaan käyttöoikeudet arvo-osuustilin käyttämiseen.

Arvo-osuustilien välinen omaisuuden siirto hoidetaan niin, että kaikki ao. ministeriöt (VNK, KTM, LVM, VM) lähettävät pankille omaisuuden siirtoa koskevan kirjeen.

Valtioneuvoston kanslian tulee ilmoittaa: kanslialle avatun arvo-osuustilin numero, jolle omaisuus siirretään sekä siirrettävät osakkeet ja niiden lukumäärät; kauppa- ja teollisuusministeriön, valtiovarainministeriön ja liikenne- ja viestintäministeriön käyttämien arvo-osuustilien tilinumerot, joilta omaisuutta siirretään ja tileittäin näiltä siirrettävät osakkeet ja niiden lukumäärät.

Omaisuuksien siirtävä ministeriö (KTM, LVM, VM) ilmoittaa pankille arvo-osuustilinsä numeron, jolta omaisuutta siirretään ja siirtyvät osakkeet sekä niiden lukumäärät. Lisäksi ministeriön tulee ilmoittaa valtioneuvoston kanslian arvo-osuustilin numeron, jolle siirtävä ministeriö haluaa omaisuuden siirtää ja siirretyt osakkeet sekä näiden lukumäärän.

*On otettava huomioon, että arvo-osuustileillä ja pankin säilytyksessä voi olla myös ns. ei-listattuja markkinaehtoisesti toimivien yhtiöiden osakkeita (näkyvät arvo-osuustilin tiliotteella).

Muiden, ei-listattujen markkinaehtoisesti toimivien yhtiöiden, osakkeiden siirtäminen tapahtuu fyysisenä hallinnan siirtona luovuttavan ministeriön (KTM, VM, LVM, YM, MMM) ja valtioneuvoston kanslian välillä. Tästä johtuen on huomioitava tasearvojen muutokset ministeriöiden kirjanpidossa.

10.4 Sisäinen tarkastus

Tässä muistiossa kuvatus uuden tehtävän siirtäminen valtioneuvoston kansliaan merkitsee myös kanslian toiminnan muuttumista sekä sisällöltään että volyymiltaan laajemmaksi ja hallinnollisesti vaativammaksi. Tämän johdosta on tarkoituksenmukaista suunnitella myös sisäisen tarkastuksen erityttämistä omaksi ja erillistä asiantuntemusta vaativaksi toiminnakseen.

11 VALTIONEUVOSTON KANSLIAAN SIIRRETTÄVÄT MÄÄRÄRAHAT JA LISÄRESURSSITARPEET

11.1 Ministeriöistä siirrettävät määrärahat

Vuoden 2007 budjettivalmistelun yhteydessä lähtökohdaksi on otettu se, että ao. ministeriöiden (KTM, VM ja LVM) budjetteihin varattaisiin 4 kuukauden ja valtioneuvoston kanslian budjettiin 8 kuukauden toiminta- ja palkkausmäärärahat. Kanslialle siirrettäviä palkkoja laskettaessa palkkojen laskennan perustana ovat olleet siirtyvien virkamiesten palkat per 30.4.2007. Muut henkilöstöön liittyvä menoerät on laskettu vuoden 2006 lukujen perusteella.

Osakehankintojen määrärahat olisivat vuoden 2007 talousarviossa vielä ao. ministeriöiden pääluokissa ja ne siirrettäisiin tilijaottelun muutoksella kanslialle 1.5.2007 lukien. Päätöksen määrärahan siirrosta tekee ao. *ministeriö valtioneuvoston kanslian esityksestä*. Ministeriöiden (KTM, LVM, VM) osakehankinnat momenteilla olevat määrärahat siirretään (myöhemmin esitetyn mukaisesti) tilijaottelun muutoksella valtioneuvoston kanslialle vuoden 2007 osalta. Ministeriöiden kesken on sovittu, että siirtyvät määrärahat merkitään vuoden 2007 tilijaotteluun tilivirastotunnuksella (003) jakamattomaksi määrärahaksi. Tilijaottelun muutos tehdään ministeriön (KTM, LVM ja VM) päätöksellä valtiokonttorin talousarvion tilijaottelun muutoslomakkeella valtioneuvoston kanslian esityksestä. Valtioneuvoston kanslia ottaa em. päätöksen perusteella määrärahat omaan kirjanpitoonsa. Tilijaottelun muutoslomake toimitetaan myös valtiontalouden tarkastusvirastolle.

Vuoden 2008 talousarviossa kolmen ministeriön momentit yhdistettäisiin yhdeksi momentiksi. Ministeriöiden osakehankintamomentilla olevia määrärahoja ei ole ollut tarkoitus siirtää sellaiseen lukuun ottamatta kauppa- ja teollisuusministeriön momenttia. Liikenne- ja viestintäministeriön ao. momentilta siirrettäisiin vain puolet vuonna 2007, koska liikenne- ja viestintäministeriön vastuulle jää edelleen yhtiöitä ja samoin valtiovarainministeriön ao. momentilta siirtyisi vain osa määrärahoista vuonna 2007. Määrärahojen tarkat luvut näkyvät jäljempänä olevissa taulukoissa.

Osakehankintamomenttien määrärahoja, jotka ovat siirtomäärärahoja luonteeltaan, on käytettävä vuonna 2007 niin vuosilta 2006 kuin 2005. Nämä ao. vuosien määrärahat siirtyvät uuden yksikön käytettäväksi.

Sellaiset määrärahat, joiden käyttöä ei voida ennalta jakaa kuukausittain, tulisi ottaa täysimääräisinä ministeriöiden budjetteihin ja siirtää sieltä vuoden 2008 talousarviovalmistelun yhteydessä. Tarkoituksena on, että vuoden 2008 talousarviossa kaikki omistajaohjausyksikön määrärahat budjetoitaisiin kokonaisuudessaan kanslialle.

Ministeriöiden (KTM, VM, VM) toimintamenomenteilta siirretään omistajaohjausyksikön toimintaa varten määrärahaa valtioneuvoston kanslian toimintamenomomentille. Ministeriöiltä siirtyy määrärahoja kanslian toimintamenomomentille 23.02.21 vuonna 2007 ja 2008 laskelmien mukaan.

Valtio-omisteisten yhtiöiden osakemyynneistä saatavat nettotulot (myös vuonna 2007) tuloutetaan momentille 12.39.50 (jakamaton). Osinkotulot tuloutetaan (myös vuonna 2007) momentille 13.03.01.

Osakehankinnat otetaan huomioon kehyksissä 2008–2011 niin, että omistajaohjauksen siirtymisestä valtioneuvostoon kansliaan vuoden 2007 aikana otetaan sanallinen teksti kehyksiin. Tulostavoitteiden määrittelyssä otetaan huomioon omistajaohjaustehtäviä hoitaneiden ministeriöiden aiemmat mallit edellisissä kehyksissä. Tulevien osinkotulojen arvioinnin osalta tietoja päivitetään.

11.2 Omistajaohjauksen siirtymisestä aiheutuvat lisäresurssitarpeet valtioneuvoston kanslialle vuonna 2007 ja 2008

Henkilöstötarpeet

Valtioneuvoston kanslian omistajaohjausta varten on ehdotettu kahden viran perustamista. Lisäksi on arvioitu tarvittavan lisäresursseja taloushallintoon, viestintään sekä virastopalveluihin.

Lisäksi ministerin sihteerin ja avustajien palkkaamisesta aiheutuviin kustannuksiin tarvitaan määrärahaa, jos ministeri sijoittuu valtioneuvoston kanslian tiloihin. Ensin mainittujen tehtävien osalta vaatimus uusista resursseista uusien tehtävien myötä on otettava myös keskusteltavaksi valtiovarainministeriön kanslialle asetettuihin tuottavuustavoitteisiin liittyen.

Kanslian taloushallintoon tulee siirtymään omistajaohjausyksikön perustamisen myötä uusia tehtäviä, jotka edellyttävät henkilöstöresurssien lisäksi kouluttautumista ja siten myös kustannuksia.

Muut resurssitarpeet

Arvioiden mukaan kanslialle aiheutuu uuden toimintayksikön perustamisen seurauksena kokonaan uusia tietohallintoinvestointeja vuoden 2007 osalta yhteensä 57 000 € sekä ylläpidosta aiheutuvia kustannuksia (1.5.2007–) yhteensä 30 000 €. Kanslialle aiheutuvat lisäkustannukset ovat vuoden 2007 osalta yhteensä 87 000 €. Menoista osa on kertainvestointeja, osa muodostuu lisääntyvän henkilöstömäärän aiheuttamasta palvelujen kustannusten noususta. Tällaisia palveluja ovat mm ulkopuolisilta yrityksiltä hankitut käyttäjä- ja käyttötukipalvelut

Viestinnälle lisäkuluja aiheutuu lähinnä julkaisubudjetin osalta (noin yhden julkaisun vuosittainen lisäys); muutoin toiminta hoidetaan viestintäyksikön olemassa olevaa infrastruktuuria hyödyntäen. Tiedottajan ja hänen sijaisensa perehdyttäminen pörssitiedottamiseen tapahtuu työn ohessa. Verkkosivuston tekninen alusta sekä ulkoisena palveluna ostettu suunnittelu ehdotetaan maksettavaksi omistajaohjausyksikön määrärahoista.

Omistajaohjausyksikön siirtymisestä arvioidaan aiheutuvan lisäkustannuksia tietopalvelun osalta tietojärjestelmistä noin 15 000 euroa ja kirjasto- ja lehtimäärärahoista (vuositasolla) noin 15 000 euroa eli yhteensä 30 000 euroa.

Omistajaohjausyksikön toimitiloista on arvioitu aiheutuvan kanslialle kustannuksia. Arvio vuoden 2007 investoinneista on noin 286 000 euroa ja käyttökustannuksista noin 188 000 euroa.

Investoinneista merkittävimmät ovat kalusteet, kaapelointi, av- ja turvallisuuslaitteet.

Käyttökustannuksista suurimman osan muodostavat vuokrakustannukset ja siivouspalvelut. Muita vuotuisia kustannuksia tulevat olemaan viestiliikennekustannukset, kopiointi- ja monistus (leasing), kuljetuspalvelut sekä kaluston ylläpito. Toimitilojen vuotuisten kustannusten (sis. vuokra-, siivous- ja muut kustannukset) arvioidaan olevan noin 300 000–350 000 euroa vuodessa.

12 SIIRTYVIEN VIRKAMIESTEN VASTAANOTTO JA PEREHDYTTÄMINEN

Uuden yksikön sijoittautuminen kansliaan siten, että tehtävät ja virkamiehet siirtyvät useammasta eri ministeriöstä, merkitsee uuden oppimista ja laajaa perehtymistä niin koko viraston kuin uuden yksikönkin henkilöstölle.

Erilaiset kulttuurit ja toimintatavat ovat perusta, jolta lähdetään opiskelemaan uutta kulttuuria.

Omistajaohjausyksikön saattaminen osaksi valtioneuvoston kansliaa – organisaatiokulttuurien ja toimintatapojen yhdistymisen tavoitteena on, että uusi yksikkö ei ole erillinen organisaatio valtioneuvoston kansliassa, vaan osa kansliaa kuten muutkin yksiköt. Toinen tavoite on, että eri ministeriöistä tulevat ihmiset löytävät yhteisen sävelen ja hitsautuvat toimivaksi yksiköksi. Tarvitaan siis kulttuurien ja toimintatapojen yhteen sulauttamista kahdella tasolla: 1) Omistajaohjausyksikön sisällä 2) Omistajaohjausyksikön ja kanslian muiden yksiköiden välillä. Molemmat muutosprosessit vievät aikaa, mutta ne nopeutuvat, jos yhdistämiseksi tehdään tietoisesti työtä ja ollaan tietoisia eri osapuolten toiveista ja tarpeista.

Tähän asti molempien tavoitteiden eteen on jo tehty työtä: VNK:n esittelytilaisuus syyskuussa -06 ja tulevan yksikön oma tilaisuus lokakuussa -06.

On tärkeää, että uuteen yksikköön tulevat uudet ihmiset kokevat itsensä tervetulleiksi ja koko yksikön tervetulleeksi kansliaan.

Ehdotukset käytännön toimiksi aloittaa kulttuurien yhdistäminen:

- 1 Uudet eri ministeriöistä tulevat henkilöt haastatellaan henkilökohtaisesti. Haastattelussa keskitytään organisaation toiminnan ja työyhteisön näkökulmiin.
 - a. millaisia toiveita ja odotuksia henkilöillä on?
 - b. millaisia kysymyksiä, epäselvyyksiä ja mahdollisia pelkoja henkilöillä on?Haastatteluista tehdään yhteenveto, jonka pohjalta vastataan epäselvyyksiin ja vastaanetaan ehdotuksilla toimenpiteistä, joille toiveisiin voitaisiin vastata. Voidaan järjestää yhteinen tilaisuus kaikille uusille tulijoille. Haastattelut voidaan toteuttaa tammikuussa.
- 2 Omistajaohjausyksikön johtajaksi valitun henkilön kanssa luodaan tarkempaa toimintastrategiaa siitä, miten yksikön sisäistä yhteistyötä ja työnjakoa yms. aletaan rakentaa ja miten huolehditaan hyvän työyhteisön perusteiden toteutumisesta sekä henkilöstön osaamisen kehittämisestä.
- 3 Omistajaohjausyksikön mukanaan tuomat uudet tehtävät ja haasteet merkitsevät uudenlaisen osaamisen vaatimuksia myös kanslian nykyiselle henkilöstölle. Millaisia tukitoimia yksikkö tarvitsee ja miten niitä kyetään kansliassa antamaan. Miten nykyisen henkilöstön osaamista tulee vahvistaa, jotta se vastaa uuden yksikön tarpeisiin? Tämä täsmentyne viimeistään omistajaohjausyksikön johtajan valinnan jälkeen. Mutta henkilökohtaiset haastattelut siirtyvien henkilöiden kanssa antavat tästä myös viitteitä.

- 4 "Tervetuloa kansliaan! " -tapahtuma helmi-huhtikuussa
Järjestetään esim. virkistyspäivä-ajatuksella vapaamuotoinen tilaisuus sekä omistaja-ohjausyksikköön tuleville että nykyisille valtioneuvoston kanslian kanslialaisille.
 - kaikki yksiköt esittäytyvät
 - toiminnallisilla menetelmillä tutustumista puolin ja toisin henkilöstön kesken
 - liikunta- ja tai saunamahdollisuus
 - yhteinen ruokailu
- 5 Sisäisen viestinnän kytkeminen mukaan
Kabinettiin tehdään juttuja ja esittelyjä uuden yksikön ihmisistä, uudesta johtajasta ja toiminnasta.

Positiivista muutosta ja kulttuurien yhdistymistä edesauttaa se, että kaikki siirtyvät henkilöt tekevät sen vapaaehtoisesti. Mutta positiivinen muutoskin on uudenlainen tilanne, johon tulee valmistautua. Myös kanslian nykyiselle henkilöstölle on välitettävä viestiä, että uusi yksikkö ei ole rasite, vaan mielenkiintoinen uusi alue, joka tuo VNK:lle aivan uudenlaisen roolin ja vastuun.

HENKILÖSTÖ

Kauppa- ja teollisuusministeriöstä ovat kansliaan siirtymässä:

Nykyinen virkanimike

johtaja
teollisuusneuvos
neuvotteleva virkamies
ylitarkastaja
erityisasiantuntija
erityisasiantuntija
erityisasiantuntija
sijoittajasuhdepäällikkö
tarkastaja
johdon sihteeri
osastosihteeri

Uusi virkanimike (alustava)

finanssineuvos, omistajaohjausyksikön johtaja
finanssineuvos
hallitusneuvos
neuvotteleva virkamies
erityisasiantuntija
erityisasiantuntija
erityisasiantuntija
finanssineuvos
hallinnollinen avustaja
hallinnollinen avustaja
hallinnollinen avustaja

Valtiovarainministeriöstä ovat kansliaan siirtymässä:

Nykyinen virkanimike

finanssineuvos
finanssineuvos
neuvotteleva virkamies
sihteeri

Uusi virkanimike (alustava)

finanssineuvos
finanssineuvos
neuvotteleva virkamies
hallinnollinen avustaja

Liikenne- ja viestintäministeriöstä ovat kansliaan siirtymässä:

Nykyinen virkanimike

finanssineuvos

Uusi virkanimike (alustava)

finanssineuvos

Omistajaohjausyksikön virkamiesten alustavat toimenkuvat kansliassa

Alustavien suunnitelmien mukaan uuden omistajaohjausyksikön virkojen tehtäväkuvaukset olisivat seuraavat:

Yksikön johtaminen

1. Omistajaohjausyksikön johtaja (uusi virka)
ministerin ja valtiosihteerin avustaminen
yksikön johtaminen ja valvonta
yksikön toimialaan kuuluvien määrärahojen käytöstä päättäminen
2. Johtaja?

Omistusstrategiat: valmistelu ja toteutus

3. Finanssineuvos
yhtiökohtaisten omistajastrategioiden valmistelu ja ylläpitäminen
omistajastrategioiden toteuttaminen
yksikön päällikön/johtajan I sijainen
muut erikseen osoitettavat yksikön toimialaan kuuluvat tehtävät
4. Finanssineuvos
yhtiökohtaisten omistajastrategioiden valmistelu ja ylläpitäminen
Omistajastrategioiden toteuttaminen
yksikön päällikön/johtajan II sijainen
muut erikseen osoitettavat yksikön toimialaan kuuluvat tehtävät
5. Finanssineuvos
yhtiökohtaisten omistajastrategioiden valmistelu ja ylläpitäminen
omistuspohjan muutosten ja omistusjärjestelyjen valmistelu ja toteuttaminen
muut erikseen osoitettavat yksikön toimialaan kuuluvat tehtävät

Seuranta ja analyysit

6. Finanssineuvos
säännönmukaisen seurannan ja analyysitoiminnan koordinointi (johtaminen) ja kehittäminen
yhtiökohtaisten omistuspohjan muutosten valmistelu
muut erikseen osoitettavat yksikön toimialaan kuuluvat tehtävät
7. Neuvotteleva virkamies
seuraavien valtio-omisteisten yhtiöiden säännönmukainen seuranta ja analysointi
seuranta- ja analyysimenetelmien kehittäminen
osallistuminen markkinaoperaatioihin
muut erikseen osoitettavat yksikön toimialaan kuuluvat tehtävät
8. Erityisasiantuntija
seuraavien valtio-omisteisten yhtiöiden säännönmukainen seuranta ja analysointi
muut erikseen osoitettavat yksikön toimialaan kuuluvat asiat
9. Erityisasiantuntija
seuraavien valtion omistamien yhtiöiden säännönmukainen seuranta ja analysointi
muut erikseen osoitettavat yksikön toimialaan kuuluvat asiat
10. Erityisasiantuntija
seuraavien valtion omistamien yhtiöiden säännönmukainen seuranta ja analysointi
muut erikseen osoitettavat yksikön toimialaan kuuluvat asiat
11. Erityisasiantuntija (uusi virka)
seuraavien valtion omistamien yhtiöiden säännönmukainen seuranta ja analysointi
muut erikseen osoitettavat yksikön toimialaan kuuluvat asiat

Corporate Governance- ja lakiasiat

12. Hallitusneuvos
valtioneuvoston periaatepäätösten ja talouspoliittisten ministerivaliokunnan yleisiä linjauksia koskevien kannanottojen valmistelu
corporate governance-käytäntöjen kehittäminen ja valmistelu
yhtiökokousten valmistelu
yksikön toimialaan kuuluvat lakiasiat
omistajaohjauksen kansainvälinen yhteistyö (OECD, EU)
muut erikseen osoitettavat yksikön toimialaan kuuluvat tehtävät

Viestintä

13. Finanssineuvos
 - yksikön viestinnän suunnittelu ja toteutus
 - yksikön julkaisutoiminta
 - muut erikseen osoitettavat yksikön toimialaan kuuluvat tehtävät

Talous- ja hallinto

14. Neuvotteleva virkamies
 - yksikön taloussuunnitteluun ja talousarvioon liittyvien asioiden valmistelu
 - yksikön toimialaan liittyvien hallinnollisten asioiden valmistelu
 - omistusjärjestelyjen toteuttamisen juridiikka
 - muut erikseen osoitettavat yksikön toimialaan kuuluvat tehtävät

Toimisto- ja muut palvelut

15. Hallinnollinen avustaja
 - yksikön johtajan sihteeritehtävät
 - yksikön avustaminen
16. Hallinnollinen avustaja
 - yksikön muut sihteeritehtävät
 - yksikön muu avustaminen
17. Hallinnollinen avustaja
 - avustaminen viestintä-, henkilöstö- ja taloushallintotehtävissä
 - yksikön muu avustaminen
18. Hallinnollinen avustaja
 - avustaminen julkaisu-, esitys- ja internet-materiaalin laadinnassa
 - atk-tuki
 - yksikön muu avustaminen

TIETOHALLINTO

Ohjelmat, palvelut, välineet

Valtio-omisteisten yhtiöiden omistajaohjauksen hoitamisessa on käytetty perusvälineiden (MS Office, sähköposti ja kalenteri) lisäksi Trennus - yritysanalyysijärjestelmää (KTM ja VM, kummassakin kolme lisenssiä). Liikenne- ja viestintäministeriössä sähköposti- ja kalenterijärjestelmänä on Oracle, kauppa- ja teollisuusministeriössä ja valtiovarainministeriössä MS Outlook. Henkilöstö- ja taloushallinnon järjestelmät ovat pääosin samat kuin valtioneuvoston kansliassa. Käyttöjärjestelmä on Windows XP (KTM:ssä käyttöönotto meneillään). Kauppa- ja teollisuusministeriössä Bloomberg-tietopalvelua käyttävillä on kullakin ollut erillinen työasema ja tietoliikenneyhteys

Tietovarastot

Kaikki ministeriöt: tiedostoja omilla verkkolevyillä.
Kauppa- ja teollisuusministeriön OPO-yksiköllä oma verkkolevy.
Työasemien paikallisilla levyille ei ole tallennettu tietoja.
Kauppa- ja teollisuusministeriössä ja liikenne- ja viestintäministeriössä ei ole dokumentinhallintaa. Valtiovarainministeriön osalta Valdona käyttö tulee selvittää.
Sähköposti
Kauppa- ja teollisuusministeriön OPO-yksiköllä on internet-sivuihin liitetty tiedotarkisto.

Laitteet

Ulkoista tietopalvelua (Bloomberg) aktiivisesti käyttävät henkilöt tarvitsevat verkkotyöaseman lisäksi omilla tietoliikenneyhteyksillä varustetun erillisen työaseman. Julkaisutyöasema (järeämpi mitoitus, hyvä näyttö, julkaisuohjelmat) toimii myös työpisteenä.
Väritulostus ja kopiointi ovat tärkeitä viestintämateriaalin tuottamisessa. Toisaalta käsiteltävä materiaali sisältää esim. kaavioita, joissa väreillä on merkitystä.
Oheistulostimia käytetään paljon mm. tietoturva-vaatimusten takia.

Tietoliikenne

ADSL / langaton verkko tarpeen omassa toimipisteessä (ulkoiset yhteistyökumppanit)
Ulkoisten tietopalvelujen erilliset verkkoyhteydet (Bloomberg)
Puhelimet (kommunikaattorit)
- Kommunikaattorien määrä tulee lisääntymään laitteiden parantuneiden palvelujen seurauksena.

Käytännön toimenpiteiden tarkempi suunnittelu ja aikataulutus ajoittuvat syksyyn 2006 ja kevääseen 2007.

VIESTINTÄ

Omistajaohjausyksikön sijoittajasuhteiden hoitamisen toistuvat hankkeet

Omistajaohjausyksikön toistuvina hankkeina ovat olleet seuraavat hankkeet. Hankkeet on rahoitettu KTM:n osakehankinnat momentilta 32.70.88.

1. Omistaja & Sijoittaja – lehti
käännetään kahdelle kielelle
ilmestyy kaksi kertaa vuodessa
painosmäärä yht. n. 10 000 kpl
2. Omistaja online
verkkojulkaisu
3. Valtion yhtiöomistuskirja
käännetään kolmelle kielelle
ilmestyy kerran vuodessa
painosmäärä yht. n. 3 500 kpl
4. Muut omat painetut julkaisut
tutkimuksia, selvityksiä
julkaistu keskimäärin parin vuoden välein
5. Uutispalvelu nettisivuilla
yhteistyökumppani
6. Omistajapolitiikan tiedotearkisto nettisivuilla
yhteistyökumppani
7. Ilmoitus nettisivuosoitteesta
julkaistaan Talouselämä-lehdessä ja sen nettisivuilla
8. Webcasting – sisältö netissä
yhteistyökumppani
9. Seminaari omistajapolitiikasta
noin ½ vuoden välein
kutsuttuja n. 1 000 henkeä, paikalla 250–300 henkeä
10. Muut seminaarit, lehdistötilaisuudet yms.
vaihteleva määrä vuosittain
11. Käännöspalvelut
ruotsinnokset ja englanninnokset
julkaisutekstejä, tiedotteita
yhteistyökumppaneina ulkoiset kääntäjät

OMISTAJAPOLITIIKAN SIOITTAJASUHDETOIMINTA JA -Viestintä

Viestinnästä sijoittajasuhdetoimintaan

Pörssilistattujen yhtiöiden edellytetään tarjoavan toiminnastaan säännöllistä ja määrämuotoista markkinakäytäntöjen mukaista informaatiota. Tätä tehtävää yhtiöissä hoitaa sijoittajasuhdehenkilöstö, joka on organisoitu erilliseksi toiminnoksi yleensä suoraan toimitusjohtajan alaisuuteen tai talousjohtajan vaikutuspiiriin.

Kun valtaosa valtion yhtiöomistuksen arvosta on pörssiyhtiöissä, myös valtio-omistajalta vaaditaan selkeitä omistajapolitiikan informointikäytäntöjä. Tästä syystä omistajapolitiikan viestintää on kauppa- ja teollisuusministeriössä viime vuosina kehitetty pörssiyhtiöiden sijoittajasuhdetoiminnan (Investor Relations, IR) suuntaan. Tänä päivänä omistajapolitiikasta ja omistajaohjaustoimista informoiminen markkinoille vastaa pitkälti yritysten IR-käytäntöjä.

Toimintaperiaatteen ilmentämiseksi muutettiin omistajapolitiikan viestintää päätoimisesti hoitavan teollisuusneuvoksen virkanimike v. 2005 alusta sijoittajasuhdepäälliköksi. Tämä markkinoilla vakiintuneessa käytössä oleva nimike kertoo palvelun luonteesta ja sisällöstä.

Omistajapolitiikan IR-toiminnan sisältö

Sisällöltään omistajapolitiikan sijoittajasuhteiden ja sijoittajaviestinnän hoito poikkeaa kuitenkin yritysten IR-toiminnasta: omistaja ei informoi yrityksen liiketoimintaa koskevista asioista vaan omistajapolitiikasta, omistajahallintoon liittyvistä linjauksista ja omistajan neuvottelemista yritysjärjestelyistä sekä omistajaohjauskysymyksistä.

Sisällöllisistä eroista huolimatta kyse on sijoittaja- ja yhteiskuntasuhteiden hoitamisesta ja kanssakäymisestä markkinaosapuolten sekä niille palveluja tuottavien tahojen kuten analyytikoiden ja median kanssa. Kohderyhmiin kuuluvat myös yhteiskunnassa toimivat edunvalvojat – kuten poliittiset päättäjät, elinkeinoelämän ja työmarkkinajärjestöjen päättäjät – kuin tavalliset kansalaisetkin. Toiminta on luonteeltaan jatkuvaa ja säännöllistä vuorovaikutusta, ei perinteistä yksisuuntaista tiedottamista.

Laadun osalta valtion omistajapolitiikalta edellytetään samankaltaista säännöllistä, johdonmukaista ja luotettavaa markkinainformaatiota kuin pörssiyhtiöiltä itseltään. Arvopaperimarkkinoilla ei voida vain ”tiedottaa”, vaan kaikki informaatio on kyettävä suhteuttamaan sekä aika- ja tilallisesti että sisällöllisesti markkinoiden aikatauluihin ja toimintatapoihin, jotka on määritetty pörssin säännöissä ja arvopaperimarkkinalainsäädännössä.

Poikkeuksellisen vaativia hankkeita ovat erilaiset yritysjärjestelyt ja markkinaoperaatiot, kuten fuusiot, osakemyynnit jne., joissa valtio-omistaja on johtavana osapuolena. Näissä valtio vastaa informoinnin ja julkisuuskysymysten koordinoinnista niin, että hankkeen kaikki osapuolet toimivat yhdenmukaisesti, mikä on olennaisen tärkeä operaatioiden onnistumisedellytysten varmistamiseksi.

Sekä hankkeiden yhteydessä että tavanomaisessa päivittäisessä toiminnassa valtiolla on oltava valmius reagoida tarvittaessa erittäin nopeasti erilaisiin markkinareaktioihin ja tilanteisiin tuottamalla informaatiota. Tämä edellyttää markkinoiden ja median toiminnan jatkuvaa seuranta.

Omistajapolitiikan IR-toiminnan organisointi

Omistajapolitiikan yksikössä käsitellään suurta luottamuksellisuutta ja tiukkaa sisäpiirivastuuta vaativia yhtiökohtaisia asioita, mikä heijastuu myös IR-toimintaan. Sijoittajaviestinnän suunnittelu- ja valmistelutyöt on hoidettava yksikön sisällä keskitetysti ja tiiviissä yhteistyössä yksikön päällikön kanssa. Julki saatettavasta informaatiosta on jätettävä pois sellaisia yksityiskohtia, jotka esim. kuuluvat liikesalaisuuden piiriin.

Omistajapolitiikan IR-toiminta on KTM:n omistajapolitiikan yksikössä organisoitu niin, että yksikön johtoryhmän jäsenenä toimiva sijoittajasuhdepäällikkö vastaa käytännön toimenpiteistä. Hän tarjoaa informaatiota käyttäen tarvittaessa apunaan yksikön asiantuntijoita esim. aineistojen tuottamiseen. Toisaalta sijoittajasuhdepäällikkö on se henkilö, johon tietoa haluavat ensi sijassa ottavat yhteyttä. Lisäksi hänen vastuullaan on seurata reaaliaikaisesti markkinoita ja mediaa sekä hoitaa suhteita eri tahoille jatkuvan kanssakäymisen pohjalta. Sijoittajasuhdepäällikön kuuluu viestintäosaamisen ohella hallita omistajapolitiikan ja omistajaohjauksen substanssikysymykset, tuntee markkinoiden toimintatavat sekä yhtiöiden liiketoimintaa ja taloutta. Tehtävä edellyttää kykyä itsenäisesti arvioida, mitä informaatiota kussakin tilanteessa voidaan julki saattaa.

Sijoittajasuhdepäällikkö on päivittäin tiiviissä yhteistyössä yksikön muiden virkamiesten kanssa. Tämä on tarpeen, koska tehtävän uskottava hoitaminen edellyttää että on jatkuvasti ajan tasalla siitä, mitä yksikössä on työn alla. Monissa tilanteissa on myös luontevaa, että sijoittajasuhdepäällikkö ohjaa tietoa haluavan ko. kysymystä käsittelevän vastuuvirkamiehen informoitavaksi. Poliittikkaa linjaavien lausuntojen antaminen on luonnollisesti keskitetty ministerille tai yksikön päällikölle.

Sijoittajaviestintäaineistot sekä tapaamistilaisuudet

IR-toiminnan tukena käytetään sijoittajaviestintäaineistoja, joihin kuuluvat mm. laajat nettisivut kolmella kielellä sekä säännöllisesti tuotettavat painotuotteet. Omistajapolitiikan nettisivujen sisältöä kehitetään osana KTM:n kotisivuja ja ylläpidetään omistajapolitiikan yksikön toimesta. Nettisivujen ohella julkaisujen ja esittelyaineistojen tuottaminen sekä tilaisuuksien järjestelyt edellyttävät omistajapolitiikan yksikössä eri henkilöiden työpanoksia.

Säännöllisesti ilmestyviä painotuotteita ovat vuosittain julkaistava Valtion yhtiöomistuskirja (kolme kieliversiota) ja kahdesti vuodessa ilmestyvä Omistaja & Sijoittaja -lehti (kaksi kieliversiota). Molemmat julkaisut tuotetaan omistajapolitiikan yksikön toimesta käyttämällä apuna ulkopuolista kaupallista yhteistyökumppania. Julkaisujen ulkoasu ja sisällönkäsittelytapa ovat KTM:n viestintästandardien mukaiset.

Tarvittaessa omistajapolitiikan ja omistajaohjauksen kysymyksistä pidetään tiedotustilaisuuksia medialle. Näiden järjestelyistä vastaa omistajapolitiikan yksikkö, kutsut toimittaa viestintäyksikkö. Lehistötiedotteita on v. 2000 – 2005 julkistettu keskimäärin 15 vuodessa. Sijoittajasuhdepäällikkö laatii kolmella kielellä annettavat tiedotteet, jotka ovat usein pörssitiedotteita. Jakelun hoitaa pörssitiedotteiden erityisvaatimukset hallitseva viestintäyksikkö.

Henkilökohtaisen kanssakäymisen ohella sijoittaja- ja yhteiskuntasuhteita ylläpidetään myös järjestämällä seminaareja ja muita tapaamistilaisuuksia vuoden mittaan eri sidosryhmille. Suurin seminaari on keskimäärin puolentoista vuoden välein Finlandia-talolla pidettävä keskustelutilaisuus omistajapolitiikasta, yleensä puolen päivän mittaisena. Siihen osallistuu 250 – 300 henkeä. Järjestelyt hoidetaan omistajapolitiikan yksikön toimesta.

Omistajapolitiikan virkamiehet ovat haluttuja alustajia ja luennoitsijoita eri yhteisöjen tilaisuuksissa niin kotimaassa kuin myös ulkomaillakin. Näistä laajimmat ovat Pörssisäätiön keväisin ja syksyisin eri puolilla maata yksityissijoittajille järjestämät pörssi-illat. Valtion omistajapolitiikkaa esitellään ja siitä keskustellaan vuosittain noin 10 pörssi-illassa, joihin kaikkiaan osallistuu arviolta pari tuhatta sijoittajaa.

Omistajapolitiikan yksiköstä valtion omistajaohjausyksikköön

KTM:n omistajapolitiikan yksikössä on luotu edellä kuvatut sijoittajaviestintäkäytännöt, joiden pohjalta sijoittajasuhdetoimintaa on luontevaa edelleen kehittää perustettavassa valtion omistajaohjausyksikössä.

Valtion omistajaohjausyksikön vastuulle tulee kaksinkertainen määrä yhtiöitä KTM:n omistajapolitiikan yksikköön verrattuna. Tämä merkinnee vuosittain entistä useampia yritysjärjestely-, osakemyynti- ja muita yhtiökohtaisia hankkeita, jotka edellyttävät sijoittajaviestintää. IR-toiminnan työ määrän lisäys on tuntuva mutta kuitenkin hallittavissa, sillä

1. vakiintuneet toimintakäytännöt ovat olemassa ja siirrettävissä uuteen yksikköön
2. yhtiökohtaisina hankkeina työllistävimmät pörssiyhtiöt lisääntyvät vain 3 yhtiöllä
3. huomattava osa sijoittajasuhdeviestinnästä liittyy omistajapolitiikan kysymyksiin, joiden edellyttämä työ määrä ei olennaisesti laajentune

On kuitenkin korostettava, että myös valtioneuvoston tiedotusyksikölle syntyy erilaisia lisätöitä valtion omistajaohjausyksiköstä, kuten esim. pörssitiedotteiden julkisuuteen saattamista.

Siirtyminen valtion omistajaohjausyksikköön edellyttää, että säännönmukaisesti tuotettava tai ylläpidettävä sijoittajaviestintäaineisto on käytävä läpi, harkittava sen tarpeellisuus ja kehitettävä sitä sekä tarvittaessa luotava uusia aineistoja. Ainakin seuraavat hankkeet on syytä toteuttaa:

4. yksikön logo ja muu ulkoinen ilme (suunnittelupalvelu ja toteutus)
5. Omistaja & Sijoittajan ja Valtion yhtiöomistuskirjan sisältö ja ulkoinen ilme (suunnittelupalvelu ja toteutus)
6. omistajapolitiikan/omistajaohjauksen nettisivut kolmella kielellä (suunnittelupalvelu ja toteutus)

Suotavaa olisi, että keskittämisen manifestoimiseksi hankkeet voitaisiin viedä läpi ennen valtion omistajaohjausyksikön toiminnan käynnistymistä.

LIITE 4

ARVIO SIIRTYVISTÄ RESURSSISTA

KTM toimintamenot 32.10.21.		€	2007/€	2008/€
Omistajapolitiikan yksikkö (11 hlöä)		12 kk	8 kk	4 kk
Palkat (sis. LR 12 kk) + sivukulut	659 550	452 114	207 436	
Muut	68 750	45 833	22 917	
Muiden KTM:n yksiköiden toimintamenoista				
Tietohallinto	5 000	3 334	1 666	
Tietopalvelu	16 000	11 000	5 000	
Työterveys	3 437	2 291	1 146	
Yhteensä	752 737	514 602	238 135	
	n. 753 000	n. 515 000		
LVM toimintamenot 31.01.21.		€	€	€
Omistajaohjausyksikkö (1 hlöä)		12 kk	8 kk	4 kk
Palkat (sis. LR 12 kk) + sivukulut	91 456	62 697	28 759	
Muut	3 000	2 000	1 000	
Muiden LVM:n yksiköiden toimintamenoista				
Tietohallinto	700	500	200	
Tietopalvelu	0	0	0	
Työterveys	350	230	120	
Yhteensä	95 506	65 427	30 079	
	n. 96 000	n. 65 000		
VM toimintamenot 28.01.21.		€	€	€
Omistajaohjausyksikkö (4 hlöä)		12 kk	8 kk	4 kk
Palkat (sis. LR 12kk)+sivukulut	294 350	201 787	92 563	
Muut	37 000	24 667	12 333	
Muiden VM:n yksiköiden toimintamenoista				
Tietohallinto	6 400	4 300	2 100	
Tietopalvelu	0	0	0	
Työterveys	2 000	1 333	667	
Yhteensä	339 750	232 087	107 663	
	n. 340 000	n. 232 000		
Kaikki yhteensä	1 187 993	812 116	375 877	
			n. 1 118 000	
Osakehankinnat -momentit (sis alv)		€	2007/€	2008/€
28.01.89.	VM/Osakeiden myyntijärjestelyt ja hankinnat (S 2v)	851 000	635 000*	635 000
31.99.88	LVM/Osakehankinnat (S 3v)	505 000	250 000*	250 000
32.70.88	KTM/Osakehankinnat (S 3v)	1 382 000	1 382 000*	1 382 000

LIITE 5

Tila	Määrä	Varustus
<u>Työhuoneet</u>		
Ministeri	1	Ministerin työhuone
Ministerin sihteeri	1	Sihteerin työhuone
Ministerin avustajat	2	Virkamiehen työhuone
Yksikön johtaja	1	Virkamiehen työhuone
Hallinnollinen avustaja (joht. sihteeri)	1	Virkamiehen työhuone + kulunvalvonta
Virkamies	16	Virkamiehen työhuone
<u>Yhteensä</u>	<u>22</u>	<u>työhuonetta</u>
<u>Neuvotteluhuoneet</u>		
- 20 henkilön huone	1	av-järjestelmät
- 10 henkilöä	1	av-järjestelmät
Kahvio	1	
<u>Virastopalvelut</u>		
- 1 työpiste	1	virastopalvelut + turvallisuusvalvonta
Kopiointi	1	
Lähiarkisto	1	
Sosiaalitilat	2	

VALTIONEUVOSTON KANSLIA

SNELLMANINKATU 1, HELSINKI

PL 23, 00023 VALTIONEUVOSTO

p. (09) 16001, (09) 57811

f. (09) 1602 2165

julkaisut@vnk.fi

www.vnk.fi/julkaisut